Poštnina plačana v gotovini

Štev. 14. V Ljubljani, dne 4. aprila 1935. Cena izvodu Din 1·50 Leto II.

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 40·—
polletno Din 20·—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10·499

Zakaj z listo tov. Ljotića

Sedanjo dobo pri nas karakterizira kaotična zmeda duhov; nemir in nezadovoljnost sta zajela široke mase, ki so se osvobodile apatije, v katero sta jih vklenila gospodarska beda in politični pritisk. Mase so se sprostile duševnih verig ter vzvalovale; nezadovoljne so s starim, zahtevajo novo, boljše. Volitve, ki jih je vlada razpisala, so prav posebno poostrile položaj ter povečale splošni nemir duhov. Ljudstvo zahteva aktivnost, udejstvovanja ogromni zdravi narodni energiji; instinktivno čuti, da mu je edina rešitev v njegovem težkem položaju v najintenzivnejšem delu, ki pa mora biti organizirano smotrno po načrtu in po novih vidikih, ki jih narekuje socialna pravičnost in potreba časa. Sito je slepomišenja, neizpolnjenih obljub in praznega prerekanja starih politikov. Ljudstvo nestrpno čaka dela in dejanj ter bo verjelo samo dejanjem, nič več frazam, pa naj bodo še tako lepe in visokodoneče.

V tej podzavedni duševnosti nezadovoljnih ljudskih mas se vrši revizija doslej veljavnih norm življenja in vrednot; v ljudski duši se vrši prevrat, marsikaj, kar je veljalo desetletja in desetletja, prihaja pred neusmiljeno, toda pravično sodbo ljudstva, je najdeno prelahko in je že obsojeno.

Tudi stare politične stranke je ljudstvo obsodilo in zavrglo v svojem srcu. Izpolnile so svojo zgodovinsko nalogo in življenje, ki ne pozna stagnacije, zahteva, da gredo, ker ne odgovarjajo več potrebi časa in opravičenim zahtevam ljudstva.

Naše gibanje je prisluhnilo utripom ljudskega srca in zapisalo na svoje zastave to, kar je ljudstvu najbolj potrebno v njegovem težkem položaju, — temeljite gospodarske reforme in socialno pravičnost, ki priznava pravico do življenja in kruha vsakomur. Naša zasluga je v tem, da smo pogodili to preživo potrebo ljudstva ter bili neustrašeni glasniki njegovih želja na mnogoštevilnih zborih in taborih, kamor so se zgrinjali tisoči in tisoči v elementarnem človeškem dostojanstvu ponižanih in razžaljenih. Naš pravični boj je dosegel lepe uspehe, tako da zamoremo gledati z opravičenim ponosom na svojo kratko, a slavno preteklost.

Toda življenje ne čaka. Prišle so volitve, ki so nova preizkušnja in prilika za udejstvovanje. V okvirju danih možnosti naj pride pri volitvah do izraza ljudska volja, ki naj vodi in vpliva na usodo države v bližnji bodočnosti. Ob razpisu volitev smo se zavedali, da je naša moralna dolžnost pred našimi tovariši in ljudstvom pokazati tisto pot, ki najbolj odgovarja našim načelom ter interesom naroda in države.

Ker pravila naše organizacije ne dopuščajo aktivnega poseganja v volilno borbo, se je po inicijativi nekaterih naših tovarišev, ki so si svesti svoje moralne odgovornosti, ustanovil »Glavni bojevniški volilni odbor«, izven okvirja »Boja«. Naloga tega odbora je, proučiti ves položaj in vse dane možnosti ter nasvetovati tovarišem bojevnikom tisto pot, ki je najbolj v interesu našega gibanja. Prav posebno moramo naglasiti, da ne obstoji v tem oziru nobena obveznost za naše tovariše-bojevnike, ampak jim je na prosto dano, ali naj sledijo njegovemu nasvetu ali ne.

Glavni bojevniški volilni odbor je temeljito proučil vse možnosti, ki se nudijo našim tovarišem-volilcem. Odločil se je, da postavi v celi Sloveniji lastne kandidate na državni listi, katere nosilec je naš tovariš Dimitrije Ljotić. Po tej končnoveljavni opredelitvi je »Glavni bojevniški volilni odbor« spremenil svoje ime v »Glavni volilni odbor Ljotićeve liste za dravsko banovino«, kar točneje odgovarja odločitvi in svrhi.

Kakšni so bili razlogi, ki so nas dovedli do te odločitve? Odgovor je lahek.

Vsem našim tovarišem je znano, da smo se v teku zadnjih mesecev večkrat pogajali s tovarišem Ljotićem radi skupnega sodelovanja. Ugotovili smo istovetnost naših pogledov na potrebe in bodočnost Jugoslavije in našega naroda; ti nazori so obrazloženi v temeljnih načelih in smernicah, ki so izšle v »Prelomu«. Ako ni prišlo doslej do skupnega sodelovanja, so krivi temu samo formalni zadržki.

Naj nam tovariš Ljotić oprosti naslednje besede. Cenimo in spoštujemo ga kot človeka, ki ga poznamo osebno dodobra. Poznamo pa tudi njegovo izredno, zamoremo reči, pretirano skromnost, zato vemo, da mu bodo naše besede neprijetne. Naj jih ne pojmuje kot osebno hvalo, ki je ne rabi, ampak kot ugotovitev dejstev in informacijo našim tovarišem bojevnikom.

Tovariš Ljotić je naš, popolnoma naš, po svoji duši in po svojih načelih. Človek čistega značaja in poštenja, prežet globokega idealizma in ljubezni, ki ne pozna razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci. Najboljši sin svojega srbskega naroda je tudi najboljši predstavnik nove jugolovanske miselnosti, ki vidi jamstvo naše boljše bodočnosti v ureditvi naših medsebojnih odnošajev na podlagi pravičnosti in enakopravnosti v naši skupni državi.

Smatrali smo gornje besede za potrebno, da tem potom predstavimo tovariša Ljotića. Kakor vedno in povsod so tudi tu važni ljudje; od njih zavisi, ali se bo njihov program izvedel ali ne.

V sedanji volilni borbi se pojavljajo razni nasveti in razne krilatice. Nekateri v svojem nezaupanju priporočajo volilno abstinenco v znak protesta proti obstoječim razmeram. Tovariši! Mi po svoji najboljši vesti ne moremo priporočati abstinence, ker je proti našemu osnovnemu spoznanju in načelu — aktivizmu. Kdor za pečjo sedi, ta se ne vpošteva, ker nikdo ne more vedeti, zakaj je ostal doma, iz lenobe, strahopetnosti ali iz opozicije in kakšne? Kdor ni zadovoljen s sedanjimi razmerami, naj jasno in odločno pove, da ni zadovoljen in kaj želi.

Tudi mi nismo zadovoljni s sedanjim položajem; zahtevamo gospodarske in socialne reforme, da se že enkrat preneha s puhlimi frazami in obljubami ter se začne z načrtnim delom, ne v korist posameznih privilegirancev, ampak v korist celokupnosti, ker je beda ljudstva prikipela do vrhunca.

Zato gremo v volilno borbo na listi, ki nam jamči uresničenje naših načel.

Poziv naročnikom!

Današnji številki prilagamo čekovne položnice za poravnavo naročnine. Čekovne položnice dobe radi štedenja s časom tudi tisti cenjeni naročniki, ki so naročnino že poravnali. Take prosimo, da položnic ne uničijo, marveč jih izroče komu drugemu, ki bi se hotel naročiti.

Vse ostale naročnike pa prosimo, da pohite s poravnavo naročnine. Tovariši, podprite svoje bojevniško glasilo!

Uprava »Preloma«.

Tovariši! Vas, ki so vam sveta naša načela, ki smo vam jih vsadili v srca s svojo pisano in govorjeno besedo, vas, ki ste pravi in ponosni bojevniki in bojni tovariši, vas vabimo, da se priključite našim vrstam. Ne brigajte se za razne malodušne neznačajneže in starostrankarje, ki se ne morejo osvoboditi duševnih spon preživetih političnih strank! Naj delajo, naj govore, kar hočejo. Mi vemo, da smo na pravi poti. Vemo, da je bodočnost naša, ker imamo najmogočnejšega zaveznika, proti kateremu so vse nakane naših nasprotnikov brezuspešne. Naš zaveznik je čas, ki dela za nas. Mi smo na pohodu in ni sile, ki bi mogla ustaviti naš korak.

Avgust Kuster.

Politični obzornik

Volilno gibanje tov. D. Ljotića

Nosilec državne liste jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor« tov. Dimitrije **Ljotić** je imel 28. marca v Sarajevu širšo volilno konferenco delegatov iz drinske banovine. Posvetovanja se je udeležilo nad 400 ljudi vseh stanov, med drugim tudi velik del najuglednejšega sarajevskega razumništva. Tov. Ljotić je govoril polni dve uri o duhu in težnjah jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor«. Med navzočnimi je zbudil ogromno navdušenje.

V Beogradu samem je bilo zadnje dni več dobro obiskanih volilnih sestankov Jugoslovanske akcije. Na sestanku 17. marca je govoril generalni sekretar Velibor Jonić med drugim tole: »Vidite, pri nas se ne pulimo za položaje in mandate. Pri nas je tako, da kolikor večji položaj zavzema kdo v gibanju, tem večjo odgovornost nosi. **Če gremo na volitve, storimo to zaradi tega, da stopimo na plan in izmerimo svoje sile.** Toda, oni glasovi, ki jih bomo dobili za našo listo, bodo glasovi zavestnih in neustrašenih borcev, pripravljenih, da prenesejo vsako žrtev za uresničenje naših idealov. — Mi gremo v borbo brez sredstev in brez oblasti, toda smo prepričani, da je naša vera taka, da bo v stanu prebroditi vse težave in obvladati vse zapreke, ki se nam povsod stavljajo na pot. Kajti duh je oni, ki je gospodar. — Za nas te volitve niso cilj. Sprejeli smo volilno borbo, ker nam je bila vsiljena. **Mi bomo svojo borbo neugnano in neustrašeno nadaljevali tudi po volitvah, nadaljevali jo bomo do končne zmage pravice nad krivico, do zmage dobrega nad zlim. Samo tedaj bo naše ljudstvo složno in država močna, samo tedaj bo mogla Jugoslavija ustvariti velike naloge, ki jo čakajo na Balkanu in v svetu. Naprej tovariši!**

Za njim je govoril tov. Jerić, ki je med drugim izjavil: Hrvatsko vprašanje kakor tudi vsa druga vprašanja v tej državi ne bi obstojala, če bi se rešilo socijalno vprašanje; socijalno vprašanje pa se ne more rešiti, dokler bodo imele svoj vpliv klike, ki jim je do svojih ne pa do narodovih interesov. V naši državi ima več vpliva par fabrikantov, kakor vsi konzumenti skupaj, to je 15 milijonov Jugoslovanov. Brez stanovske ureditve države, oz. brez gibanja od spodaj navzgor, ne bo zboljšanja v tej državi. **Ni dovolj deklamirati o narodnem edinstvu, ampak je treba ustvariti predpogoje za stvarno ljudsko edinstvo. Tega pa ne more rešiti današnji upravni sistem, niti sistem političnih ugibanj, za katerega se pri volitvah 5. maja bori ostala opozicionalna fronta.** Priznamo, da je naša borba težka, ker se nahajamo med dvema mlinskima kamnoma: na eni strani breznačelna klikarska pošast, zavita v lepe platnice, na drugi strani pa radi nje izzvano »najgodbenjaško« strašilo. Toda mi hočemo to borbo vzdržati, ker bo spopad teh dveh nemogočih politik prav gotovo moral v konfliktu streti i ene i druge, nakar pridemo mi.«

V nedeljo 17. marca je bila po vsej državi cela vrsta volilnih konferenc in posvetovanj jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbora«. Tako so bile dobro obiskane volilne konference v Slavonskem Brodu, v Sužanih pri Sibinju, v Bosanskem Brodu, v Aleksandrovem na otoku Krku, v Šibeniku, v Silbašu v Vojvodini, kjer je bilo navzočnih nad 1500 ljudi, dalje v Gajdobri in Mali Gajdobri, v Azanji itd.

Cela vrsta volilnih shodov in sestankov je bila tudi v nedeljo 24. marca. Bili so shodi v mestu Budimci, kjer se je udeležilo zborovanja nad 500 kmetov in delavcev, članov »Zbora«, dalje v Pančevu, v okolici Niša, v Subotici, cel niz sestankov v Zagrebu, v Beogradu, dalje v Bosni, kjer razvija živahno agitacijo tov. Ratko **Parežanin**, dalje v Borongaju pri Zagrebu, v Vršcu v Virovitici, v Bački Palanki, v Marijolani itd.

Vsi sestanki potekajo v samih manifestacijah in navdušenju. Vsepovsod čuti ljudstvo, da se dogaja nekaj novega, nekaj velikega.

KANDIDATURE NA LISTI TOV. LJOTIĆA.

V zadnjih dneh so bile postavljene in od sodišča potrjene naslednje kandidature na listi tov. Dimitrija Ljotića:

V zlatiborskem srezu: kandidat Marinko **Raković**, kmet iz Čajetine, namestnik Milan **Pašić**, svečenik iz Gostilja..

V bitoljskem srezu: kandidat Josip **Skoberne (Slovenec)**, namestnik Cvetan **Cvetanović**, slikar iz Bitolja.

V srebreničkem srezu: kandidat Avram **Vasić**, čevljar iz Srebrenice, namestnik Sava **Popović**, dobrovoljec iz Srebrenice.

V ramskem srezu: kandidat Vojislav **Stojilović**, svečenik iz Srednjeva, namestnik Ljuba **Miletić**, kmet iz Kusića.

V mačvanskem srezu: kandidat Pavle **Samurović** iz Crnjavora, namestnik Veselin **Rosić** iz Vadovincev.

V oraškem srezu: kandidat Žika **Milanović**, advokat iz Beograda, namestnik draga **Kostić**, kmet iz Krnjeva.

V srezu Brčko: kandidat Franjo **Marić**, kmet iz Vukšića, namestnik Milan **Purić**, kmet iz Vukovara.

V gročanskem srezu: kandidat Živko **Bogdanović**, svečenik iz Grocke.

V vračarskem srezu: kandidat Stojan **Lukić**, kmet iz Železnikov.

V srezu Gradačac: kandidat Nenad **Šarčević**, kmet iz Potajice.

V bosansko-krupskem srezu: kandidat Nikola **Lončina**, kmet iz Ivanjske, namestnik Nikola M. **Jovčić**, kmet iz Ivanjske.

V mladenovačkem srezu: kandidat Mihajlo **Petrović**, kmet iz Kovačevcev, namestnik Nikola **Milojević**, kmet iz Jagnjila.

V srezu Vinkovac: kandidat Bartol **Šrajer**, kmet iz Mikanovcev, namestnik Ivan **Djuročević**, kovač iz Mikanovcev.

V belocrkvanskem srezu: kandidat **Prekajski** Ivan, svečenik iz Jasenova, namestnik **Stojanov Bogdan**, kmet iz Parte.

Po svetu

Potovanje angleških državnikov. Angleški državni minister sir John Simon (izg. Sajmon) in državni podtajnik Eden (izg. Iden) sta prejšnji teden bila v Berlinu, kjer sta se razgovarjala s Hitlerjem in drugimi nemškimi državniki. O teh razgovorih krožijo najrazličnejše vesti, od katerih se sliši najbolj verjetna ta, da je Hitler ponudil Angliji zvezo proti sovjetski Rusiji. Poleg tega pa je izročil Angležem še obširno spomenico z nemškimi zahtevami. Glavne od njih so: Hitler zahteva enako močno letalstvo, kakor ga imata Anglija in Francija. Pri tem je Angležema priznal, da nemško letalstvo že sedaj presega za eno tretjino angleško. Nadalje Nemčija ne priznava svoje vzhodne meje in računa z odstranitvijo tako zvanega poljskega koridorja in z izravnavo svojih meja proti Češkoslovaški. Dalje zahteva Hitler nekda-

nje nemške kolonije. — Ni še znano, kakšno stališče je do vsega tega zavzela angleška vlada. — Iz Berlina se je Simon vrnil domov, lord Eden pa se je odpeljal naprej v Moskvo, kjer je imel dolge razgovore z ruskim zunanjim komisarjem Litvinovim in celo s samim Stalinom.

O teh razgovorih se širijo zelo fantastične vesti. Večina od njih pa so preuranjene. Eden se je razgovarjal z Rusi o raznih evropskih varnostnih paktih, ki naj bi onemogočili nemške imperijalistične težnje ter zagotovili v Evropi mir. Predvsem pa so se razgovarjali o Aziji, kjer ima svoje velike interese tako Anglija kakor tudi Rusija. Učinki teh razgovorov pa se bodo pokazali šele v bodočnosti, kajti Anglija ima navado delati politiko za desetletja naprej. — Na povratku iz Moskve se je Eden ustavil tudi v Varšavi,

V Grčiji pričakujejo novo ustavo, ki bo med drugim odpravila senat, narodna skupščina pa bo razširjena. Volitve v to razširjeno skupščino bodo 19. maja.

Madjarske »volitve« so seveda končale s popolno zmago vlade, kar je bilo tudi zatrdno pričakovati.

Papež bo izdal za veliko noč okrožnico o miru.

Zaradi novega političnega položaja, ki je nastal v Evropi z uvedbo obvezne vojaške službe v Nemčiji, je romunski zunanji minister Titulescu obiskal g. Jevtića ter češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Na teh sestankih se je ponovno manifestirala enotna volja držav Male antante.

Jugoslovansko ljudstvo je Jugoslavija, ljudstvo je država. Ob delu za ljudstvo morajo potihniti vse strasti in osebna vprašanja. Naša rešitev je samo v fanatičnem, nesebičnem delu v blagor najbednejših, ki so danes najštevilnejši. Čas hiti — pazimo, da nas ne prehiti!

Borovec:

Naprej v borbo!

Bojevniki-volilci! Zopet je mobilizacija, kakor takrat pred 20 leti, ko se je v človeku prebudila zver... Le to je, da so danes vloge zamenjane, in da danes napoveduje boj baš oni, ki je vojščak po poklicu, in ki mu je prav zato najbolj pri srcu pravičnost, sloga in mir. Skratka, bliža se čas, ko bo tudi bojevnik po tolikih letih molčanja izpregovoril svojo možato besedo... V to svrho si bojevniki že povsod urejujejo svoja volilna taborišča in svoje bojne priprave.

Pokazalo se je zadnje čase, da se nas bojevnikov gotovi ljudje močno boje in celo menijo, da smo jim postali nevarni. Naj nam oproste, da smo se jih drznili motiti v tej veseli volilni sedmini. Smo pač »Kriegsmaterial« in tista svojat, ki smo imeli med vojno opravka le z blatom, krvjo in ušmi... Je pač že res sitno, ako je prišel na to veselo sedmino tudi bojevnik, ki je povdaril svojo prisotnost s tem, da je krepko udaril s svojo žuljavo pestjo po bogato obloženi mizi. Takšni veseli pogrebci imajo zaplečkarja veliko rajši, in če je prav priden, mu še vržejo pod mizo oglodano kost. Tako so pa bili prizadeti gospodje močno užaljeni do dna svojega »nacionalnega« srca, naprosili so »veselo vdovo« iz jutrove dežele, naj ga čez prag požene. Toda čudo, čudovito, glej! Naenkrat so se odprle duri, izza katerih so zrli izmučeni, besni in sestradani obrazi. Na tisoče jih je bilo, in še so se za njimi vrste zgostile v nedogled, da zapojejo glorijo tem veselim pogrebcem, ki prelamljajo božjo postavo, in se pri polni skledi bore za — narodov blagor. In slavo so jim zapeli... Bojevnik je zaškrtnil z zobmi, odpasal hlačni pas, toda tedaj je iz dalje že hropel Valjar, ki si je krčil pot med veselo vzklikajočo množico...

Bojevniki-volilci! Prihaja čas, ko bomo ponovno morali dati na usodno tehtnico naše tovarištvo in bojevniško disciplino, ki bo odločala o našem doslednem hotenju v borbi do popolne zmage! Od nas samih je odvisno, da si preuredimo po svojih bojevniških načelih ta naš prelepi skupni dom, ter da ga očistimo vsega gnilega. Kajti vse to je potrebno že radi naše bodočnosti.

Veseli pogrebci pravijo, da smo bojevniki rod, ki počasno izumira. Da smo ljudje, ki nam je namenjen le še topli zapeček, pokora in priprava na smrt. Mislili so pač, da je vojnim invalidom že itak davno ob njihovi pasji miloščini kriza zavila vratove; in da so se tudi stari bojevniki že ob tej hudi krizi raje preselili na oni svet. Toda med narodom bojevniški duh zopet vstaja. Sprejema ga vase mlada kri, ki se zaveda, da je tudi pri nas potrebno energično nastopiti proti vsemu zlu, ki ga ni zakrivil narod — bojevnikov, pač pa predvsem le oni, ki jim služi narodnost in socijalnost le v osebno korist. To so tisti, ki se niso borili med vojno v strelskih jarkih kot vi, marveč brezskrbno živeli v zaledju, ali pa barantali s krušnimi kartami. To so tisti, ki so vas pitali z »Drahtverchauom«, in vam še tega niso dopustili, da bi za njimi pobirali drobtine, in »ustrelili« kakšen čik.

Bojevniki-volilci! Res je, da je vojna že pred 16. leti minula, toda tiste duševne rane, ki ste jih okušali tedaj, ko ste po strelskih jarkih mrli kot klavrna živinica in ko so vam po hrbtiščih cvele koprive, še niso zaceljene in bo zato potrebno še enkrat poseči v boj. Še enkrat bo treba brezsrčnemu svetu dokazati, da ne pestujete vnučkov za pečjo, marveč da ste pripravljeni poseči tudi na svoji lastni zemlji v tisti odločilni boj, kjer gre za bodočnost vaših lastnih otrok, ki jim grozi sedanji gnili družabni ustroj, da bodo prisiljeni postati armada pocestnikov, tolovajev in samomorilcev... Ta mladina, ki naj bo bodočnost naroda, vas roti in prosi, da skupno ž njo napoveste neizprosen boj vsem dosedanjim storjenim krivicam in gnilobi... Pomnite, ta mladina, ki bi morala biti narodova najvišja radost, je danes najtrpkejša bol. Na komaj razcvelih licih ji je zapisana prezgodnja smrt... Potreba je na vsak način poklicati veščega zdravnika, da izvrši na tej laži-demokratični družbi najradikalnejšo operacijo. Mladina za to prosi, roti... In kdo je za to operacijo bolj vešč nego bojevniki, ki so že od vseh početkov uvideli, da ima naš narod najstrašnejšo rakrano pri glavi, kjer so se zaredili škodljivi bacili.

Bojevniški tovariši-volilci! Prvič v zgodovini našega slovenskega naroda se bo 5. maja t. l. zgodilo, da bomo tudi bojevniki imeli na voliščih svojo odločilno besedo. Enoten, skupen in udaren mora biti naš nastop, tak, kakor ognjena strela z jasnega, ki trešči v jamo svetopisemskih razbojnikov...

Iz nas poštenjakov, iz vseh jugoslovanskih pravih bojevnikov vstaja hlapec Jernej, ki si bo znal poiskati svojo pravico! — **Tovariši! V slogi je moč! V borbi je sila! In zato, tovariši, 5. maja t. l. vsi do poslednjega moža v boj! Živel bojni tovariš Dimitrije Ljotić!**

Vztrajajmo!

Pojavljajo se malodušni in modrujejo: ali bomo zmagali, ali ne, ali ne bi bilo bolje, da vprašamo prej tega ali onega in da stopimo prej v zvezo s tem ali onim. Na vse načine se izogibajo. Najdejo na stotine izgovorov svojemu izogibanju, vendar se jasno vidi, komu in čemu služijo...

Dvomijo samo moralno slabi.

Kolena se šibe samo onim, ki se plašijo borbe, neprijetnosti in neprilik, na katere bi mogli naleteti na pravi poti. Do včeraj pa so simulirali »upor« svoje lastne vesti in se v teoriji proglašali za junake.

Ali bi se sploh moglo na svetu kaj ustvariti, ali bi sploh bilo kdaj mogoče, da bi pravične in nove težnje zamenjale krivico in zlo, ali bi sploh prišlo do napredka v življenju ljudstva, če bi šli po potih, ki nam jih kažejo modrovanja malodušnih in moralno slabih?

Ali bi sploh v kakšni borbi prišlo do zmage, ako bi malodušno računali: ali je mogoče zmagati?!

Mi zaupamo v novo silo, ki jo nosimo v svojih prepričanjih, mi verujemo v neminljivost onega, za čemer težimo.

Ne bomo se dali zapeljati od sugestij plašljivcev in omahljivcev. Ne bomo se ustrašili in ne klonili. Na tej poti se ne bomo nikomur niti poklonili.

Gremo tja, kamor nas vodi bodočnost tega ljudstva in države, prav tako kakor so šli mnogi od nas in tisoči našega ljudstva preko albanskih gora do Jadranskega morja, noseč stalno v srcu veliko ljubezen in veliko bodočnost jugoslovanskega ljudstva.

In samo če bomo verovali, kakor so verovali oni v letih 1912 do 1919, bomo maščevali njihove žrtve, bomo pokazali, da te žrtve niso bile zastonj.

Samo krepko naprej, ljudstvo in njegovi življenjski interesi morajo zmagati.

Dvojna mera

• Si duo facint idem, non est idem.

Mnogi naši prijatelji opažajo, da so velike sličnosti med vladnim in našim programom.

Čim bolj posamezni člani vlade razvijajo program, tem bolj ta sličnost raste.

Tega niso opazili samo naši prijatelji. Celo posamezni člani vlade pravijo v zasebnih razgovorih, da je naš program njihov program.

Ker se zdi, da bi morali isti programi družiti ljudi, bi utegnilo nastati vprašanje: Zakaj nismo z vlado?

Na to vprašanje hočemo tu kratko, izčrpno in jasno odgovoriti.

Predvsem nimamo istih načel in istih smernic. V oči padajo le sličnosti. Niso pa razvidne globoke in velike razlike.

Toda tudi sličnosti so samo površne. Razlike so v globini.

Predvsem imamo mi s v o j a načela in s v o j e smernice.

Od nikogar jih nismo prepisali, od nikoga izposodili.

Naša načela so vznikla v nas, rasla, se razvijala in naraščala do one mere, kjer začno govoriti usta, ko je srce prepolno. Kjer misel ne more več ostati skrita. Kjer usta m o r a j o izpregovoriti.

Ne povdarjamo tega iz gole objestnosti. S tem hočemo pokazati na iskrenost našega prepričanja.

Če si nekaj izposodimo, moramo to tudi vrniti, ker ni naše. Ako si izposodimo tujo misel, ostane pri nas brez korenin, redko kdaj požene žile; posuši se in ovene.

Posebno, kadar se to zgodi slučajno, brez globokega prepričanja, ki je potrebno kakor globoko prekopana zemlja za presajeno sadiko.

Nasprotno pa, ako je misel popolnoma prežela vse bitje, se bo vrasla, cvetela in prinašala plodove.

Plodovi pa so glavno.

Tako je z nami, z našimi načeli in z našim programom.

Sreča za nas, ker smo svoja načela in smernice objavili preje, nego je vlada spregovorila sploh kakšno besedo, — tako da je izključen očitek, da bi si mi — Bog nas varuj — prisvojili vladno intelektualno svojino.

Ne gre nadalje samo za načela in program kakor tudi ne samo za vero v njihovo upravičenost. Za zmago teh načel, za izpolnitev tega programa je treba gotovih **značajnih potez pri onih, ki so nosilci teh načel in programa in ki jih hočejo izpolniti.**

Treba je najprej zvestobe, ki zopet in prvenstveno izhaja iz globine in moči samega prepričanja.

V zvestobi pa je treba vztrajnosti in požrtvovalnosti.

Treba je biti na istih načelih i v vladi i v opoziciji, — treba za izpolnitev svojih načel sprejeti oblast, toda tudi zapustiti čast in slast, če nista resnično zvezani z oblastjo, da se ustvari ono, v kar verujemo — treba je biti nepomirljiv izpolnjevalec svojih načel in svoje zaobljube.

Pri nas je tako. In ker je tako in ne drugače, ima naše gibanje svojo upravičenost in svoj smisel. Če bi ne bilo tako, bi gibanje ne bilo niti malo potrebno.

Vemo pa, da to drugod ni ravno tako.

*

Na vsaki uteži kot merilu za težo je zapisana njena prava teža.

Če pa je na dveh utežih zapisano isto število kilogramov, bi morali imeti tudi zares enako težo. Moralo bi biti tako — vendar dostikrat je drugače.

(Iz »Otadžbine«, glasila tov. D. Ljotića.)

POMENKI

KUPČIJA

Starostrankar: »No, ti bojevnik! Ali si ti t u d i najet?«

Bojevnik: »Seveda sem!«

Starostrankar: »Kdo pa te je najel?«

Bojevnik: »Dimitrije Ljotić.«

Starostrankar: »Koliko pa ti je dal?«

Bojevnik: »Najprej mi je dal dober predujem — s svojimi ‚Temeljnimi načeli‘. Prvi obrok mi je dal s svojimi ‚Smernicami‘ — drugi in končni obrok pa s svojim ‚Volilnim proglasom...‘«

Starostrankar: (užaljeno umolkne).

CIGANI

Pravijo, da bodo cigani v Beogradu pričeli izdajati svoj časopis.

Tudi pri nas bi lahko prišlo do tega. Saj imamo dovolj ciganov.

POGOVOR

»Čuj, Tone, zadnjič si me na volilnem sestanku nesramno napadel. Saj sva bila včasih vendar prijatelja. Zakaj me pa sedaj tako sovražiš?«

»Beži Miha, saj te ne sovražim! Ampak — politika je politika!...«

POTEGAVŠČINA

»Klanjam se, gospod Teleban! Ali že veste?«

»Kaj pa, kaj pa?«

»No to, da ste definitivno prišli na listo kandidatov in da vam je zasiguran mandat.«

»Ni mogoče! Če je pa tako — ali vas smem povabiti na kosilo?«

»Seveda smete — samo če vas ne moti — danes je namreč p r v i a p r i l.«

SLOVNICA

Janezek ima domačo nalogo. Izmisliti si mora glagol in ga na vse mogoče načine obdelati. Piše nalogo in ponavlja na glas: »Kandidiram, kandidiraš... sem kandidiral... bom kandidiral... ne bom kandidiral... itd.«

Očeta, ki je bral časopis, je vse to zelo razburilo. Naenkrat vstane in nabije Janezka.

Zakaj je bil Janezek tepen?...

KARIJERA

Prideš takole v gostilno in se skrivnostno smehljaš. Pa te vprašajo vinski prijatelji: »Kaj pa je s teboj?« Ti pa odgovoriš zamišljeno: »Ej, fantje — najbrž bom kandidiral!«

Splošno začudenje... Čeprav ne bo nič — imeniten si pa le postal. Morda se te celo prime naslov: »Ta je eden tistih, ki je t u d i kandidiral...«

STARA MODROST

Star, toda resničen pregovor pravi: NI VSE ZLATO, KAR SE SVETI! Današnji čas to v polni meri potrjuje.

Iz ljudske pesmarice

ČEBELE IN TROTI

Nekoč je živel gospodar
in po poklicu čebelar.
Tri panje je imel ulnjak,
vsak je imel poseben znak.
Čebelice so se trudile
in pridno sladko strd nosile;
iz zore v mrak in dan na dan,
a čudo — trud je bil zaman!
Satovje prazno tam je stalo,
po medu niti ni dišalo...
Na satju delavkam v napotje
sedeli so **debeli trotje.**
Kar so čebele nanosile,
pijavke sproti so izpile.
Nekoč se gospodar vjezi,
požrešne trote zapodi.
V ulnjaku je živahno vrelo,
še trotje so odšli na delo,
ne da bi brali sladko strd —
(ta posel zdel se jim je trd!)
So pridno krog čebel letali,
sladko v uho jim šepetali:
»Zahtevajte, da **mi** sedaj
na satje pridemo nazaj!
Medu ne bomo več vam pili,
med vas le bomo ga delili;
pošteno vsaka bo dobila
vse to, kar si je nanosila...«
So po večini godrnjale,
požrešnim trotom pa dejale:
»Kedaj še čul je božji svet,
da trotje bi delili med?!
Me vemo dobro, če sedaj
na satje pridete nazaj —
jemali boste tam in tu
na kupe sladkega medu
v zahvalo nam, če spet enkrat
bi šle **za trote** glasovat!«

— — — —

Kako zadeva bo dognana,
povem — ko zgodba bo končana...

Rantšrob.

Za staro pravdo

Živimo v postu! V času premišljevanja, pokore in očiščenja svojih duš. Vse to je v zvezi z materjo naravo, ki nam v teh zgodnjih pomladanskih dneh prikazuje, da je za sleherno zorenje potreben gotov razvojni proces. Tega mnenja je tudi naš ratar, ko zastavi plug v solnčno ledino...

Krepka vera v čas žetve je ona sila, ki priklepa vse njegove razpoložljive sile na trdo domačo grudo. Kmet orje, seje, gara, od časa do časa se oddahne, zagleda v dalje, ki mu s pomladanskim vetrcem prinašajo prelepe misli... Misli njegovih puntarskih pradedov v boju za staro pravdo! Nehote primerja ono tlačansko dobo s sedanjimi preresnimi časi! Besedici pravica in svoboda imata tudi zanj le ta pomen, da se mu zaiskri pogled in stisne žuljava pest! Toda vendarle se mu od nekod utre rahlo upanje, da se po slehrnem neurju že od pamtiveka prismehlja solnce... In zakaj? Kajti, kakor sleherno zlo na tem svetu, tako ima končno tudi sedanja gospodarska kriza tudi pri nas vsaj to dobro stran, da je v tej splošni narodovi nesreči dovedla do zbližanja med sloji in stanovi našega trpečega malega človeka. Umetni stanovski mejniki padajo, namesto njih pa raste med dosedanjimi prevaranimi »izločenci« zavest, da si bo le z enotnim nastopom in skupno borbo možno izvojevati blagostanje ter si zgraditi ono pot, ki vodi v boljšo in srečnejšo bodočnost. Da bo le na ta način mogoče docela uničiti dosedanji kvarni liberalno-kapitalistični sistem, ki je znal le v svoj lasten dobiček razdvajati našega malega človeka. Divide et impera! (Deli in vladaj!), to je bilo že od nekdaj njegovo strankarsko-politično geslo za njegov naravnost satanski načrt. V dosego svojih umazanih ciljev je pošiljal med pošteno in lahkoverno ljudstvo pisane gade v človeški podobi političnih mešetarjev, ki so imeli edino nalogo to, da so zanašali med ubogo ljudstvo čimveč medsebojnega sovraštva, zdražbe in razprtij. Storili so zločin, kot Kajn nad nedolžnim Abelom. Da je bil zaželjeni uspeh še večji, je vrgel od časa do časa ta demon med prerivajočo se množico pest zlata kot slepilo in kot rafinirano vabo za še večji razdor, zavist in prepir! Posrečila se mu je nakana, vredna svetopisemskih farizejev. Kajti političnostrankarske pregraje in staje so rasle ter se zablesketale v vseh mavričnih barvah. Moderni grajski gospod pa se je zadovoljno hohotal, si gladil mastni podbradek ter božal svoje že nekam bolj mršavo zlato tele. Da, da, nakrmiti ga je bilo treba, pa čeprav od same požrešnosti poči. In tako je spustil zlato tele najprej v delavsko stajo, potem v kmečko, obrtniško itd. Povsod je izsesalo našega izgaranega človeka do poslednje kaplje krvi... Izmozgane in izropane vseh življenjskih moči, je pahnil tisoče in tisoče najbednejših brez usmiljenja na cesto kot žrtve moderne tehnike in »kulture« prokletstva. O, moderna Sodoma in Gomora!

Zamajali so se naši nekdaj tako ponosni beli kmečki domovi kakor ob silnem potresu, v smrtnih krčih pa sta se jeli tudi zvijati, naši nekdaj tako cvetoči trgovina in obrt. Neizprosna in divja borba za življenjski obstoj je naposled dovedla ljudstvo do trpkega spoznanja, da se je te pisane politično-strankarske staje in pregraje zamislil v svoj dobiček edinole nenasitni demon — mednarodni kapital. V stajah je završalo, plotovi in koli so se lomili, grozil je že trpečih in kruto razočaranih množic besen udar... Premirje?!... Ah, ne! Mednarodni kapital s svojimi strankarskimi valpeti se je le prevídno umaknil v svoj trustovski kartelski grad, kjer je brez hrupa in skrivaj znova pričel kovati svoje peklenske naklepe. Po dobi premirja, je pa poslal med ogorčeno in prevarano ljudstvo svojo, v narodno nošo našemljeno JNS z nalogo, naj ponovno skuša zapeljevati neuko, le pošteno misleče ljudstvo. Izza varnih grajskih šanc so pa jeli zopet polagoma lezti na dan oni stari strankarski mešetarji, konjederci in postreščki, ki so na vso sapo zagovarjali in hvalili »nedolžne« namene in »poštenost« te izžite stare device... Da je bil strankarski sprevod še pestrejši, ni seveda tudi manjkalo glasnih trobentačev iz jutrove dežele, in pa moderne »zvezde vodnice« — korupcije... Izžiti in lahkoživi politični starci so se kar valjali pred to velerodno »nacijonalno« damo. Slišati je bilo navdušene prisege »večne« zvestobe, ljubezni itd.

Toda je že šment, da se je od nekod vzel oni nerodni in ogromni valjar, ki ga je ljudstvo željno pričakovalo in krstilo za »Boj«! Korajžno se je zaletaval ta bojevniški tank v grajsko obzidje, da so se vsi oni, ki so bili za njim, rakropili. Valjar puha, grozi, od besnosti hrope, ko zopet vidi, da se razgnana grajska gospoda prihuljeno plazi po tajnih podzemnih hodnikih na skrito zbirališče... Sirena zatuli! Nastopijo minerji! Resni in mrki možje, pravi borci! Nanosijo na ogroženo mesto petarde, pa — oj strah božji, še celo peklenske stroje napolnjene z gnevom in žolčem trpečih možic! Naravnajo ure, točno na 5. maj t. l. ob 18. uri! Delo je opravljeno, rezko povelje, in že zopet korajžno vozi Valjar po belih cestah, od kraja do kraja, kakor mlad prešern fant, ki je podkuril stari brezzobi skopulji. Zvesto ga spremljajo kolone bojevnikov, priključijo se mu še novi, mogočni valjar pa puha: Fantje, korajža in z »Bojem« v boj!

Naš mogočni Valjar se pa niti najmanj ne zmeni za redke odpadnike, marveč daje duška s svojo sireno, ki neprestano kliče pošteno ljudstvo v borbo za staro pravdo, ki jo mora izvojevati 5. maja!

Bojevniki v zbor!

Naše javno življenje naj vodijo najboljši, najpoštenejši in najsposobnejši ljudje!

GOSPODARSTVO

Birokratizem na naših železnicah

Železnice, bodisi privatne ali državne, so gospodarsko podjetje, ki so poklicane, da služijo občim interesom in najširšim plastem naroda. Zato mora biti poslovanje v njihovem obratu tako naznotraj kakor navzven v poslovnih stikih z onimi faktorji, katerim naj služijo tako elastično in gibčno, da se vedno brez vsega lahko prilagodijo novo nastalim razmeram v gospodarskem življenju, ki jih prinese s seboj tok življenja ljudstva in časa. Ako ne moremo držati koraka s potrebami časa in za njim zaostajajo, tedaj ne vrše naloge, za katero so poklicane, in nehote škodujejo občim interesom in ubijajo gospodarsko življenje.

Poslovanje in uprava naših železnic je jako birokratična in ne odgovarja več duhu časa in zahtevam, ki jih nanje stavimo kot interesiran faktor. Ako bi imeli v naši državi poleg obstoječih državnih železnic še vsaj približno enako razvito omrežje privatnih železnic, bi državne železnice konkurence privatnih železnic ne vzdržale in to ravno vsled prevelikega birokratičnega poslovanja.

Birokratizem na naših železnicah se je v ta živ organizem zajedel že tako globoko, da je postal nevaren in je potreben resnega razmišljanja, kako ta bolestni pojav odnosno to bolestno tvorbo na organizmu železnic odrezati. Resno se bojimo, da kljub dobri in trdni volji sedanjega g. ministra, ki hoče v tem vprašanju nastopiti jako rigorozno, ne bo dosežen zaželjeni uspeh, ker je ves ta proces ozdravitve po naravi sami neposredno v rokah samega birokratičnega aparata, ki se bo trdno držal svojega starega stališča, posebno ker mu to ravno radi raznolikosti in kompliciranosti aparata ne bo težko.

Želimo, da bi se našla način in možnost, da bi pri tem spregovorili faktorji, ki niso odvisni, odnosno niso sestavni del tega birokratičnega aparata, ker bi v tem videli garancijo, da gre stvar pravilnim potom.

Kdor pozna današnje interno poslovanje naših železnic in je imel priliko videti, kako se postopa v drugih ali podobnih podjetjih, ne more razumeti, zakaj toliko nepotrebnega formalizma na vseh koncih in krajih. Saj bi bilo vse v redu in pravilno, ako bi tak sformaliziran način uprave ne pogoltnil tako velikanskih vsot, ki bi jih ustanova lahko s pridom porabila drugod.

Da je tekom let prišlo na železnici do tako velikega birokratizma, moramo pripisovati v veliki meri dejstvu, da so prihajali na mesta v centralah ljudje brez vsake prakse v izvršni bistveni železniški službi, na teh mestih so si do neke meje pridobili v eni ali drugi panogi nekoliko poznanja teoretičnega značaja in tudi potem s tega stališča tretirajo vso službo, so pa pri tem največja nesreča in škoda za podjetje, na drugi strani pa odrivajo one ljudi, ki bi morali priti na ta mesta, ker so se v težji in napornejši izvršni in bistveni železniški službi, kjer so si pridobili veliko prakso, onesposobili za službo na progi. Predvsem bi moral veljati neizprosno princip, da oni, ki ne pozna bistvene železniške službe, to je eksekutivne službe na progi, ne more priti v centralno administrativno službo, ki mora ostati vedno odprta samo onim, ki so se pokazali v izvršni službi kot sposobne in zmožne. Le kdor pozna dodobra vse pogoje in detajle izvršne službe na progi, more koristno in s pridom uveljavljati svoje sposobnosti in znanje v centralah. Ta princip je potrebno čimpreje izvesti na naših železnicah, dokler ni prepozno in kar se še ni storilo, se še vedno lahko popravi in to čimpreje, da ne bo prepozno.

Napisali smo to, ker smatramo za potrebno, da vočigled predstoječih reform opozorimo na one momente, ki so škodljivi in jih je treba ozdraviti. Ne bi se spuščali v zadevo, ako bi se ne zavedali, kakega pomena je za naše gospodarstvo dobro urejen promet in transport na naših železnicah.

*

Po novi uredbi o banovinskih trošarinah, ki jo je pretekle dni izdala vlada, se bo podražila kava, kakao, čaj, riž in karbid. — Obenem pa je vlada izdala uredbo o taksah na prevozna sredstva, ki ukinja takse na avtomobile.

KNJIŽEVNOST IN PROSVETA

JERNEJA ANDREJKE MLADOSTNI SPOMINI.

Pisatelj »Slovenskih fantov v Bosni in Hercegovini l. 1878«, l. 1926 umrli podpolkovnik v. p. **Jernej Andrejka** je zapustil v svoji ostalini mikavno pisane spomine na leta svoje mladosti, prožete z isto ljubeznijo do svoje rodne zemlje in naroda, kakor prej omenjeno delo. Njegov sin dr. Rudolf Andrejka jih je sedaj izdal v lični, 130 strani obsegajoči knjigi. Naša književnost je še zelo revna na spominskih spisih, zato je ta knjiga, ki nam nazorno kaže življenje naših dedov in očetov na kmetih, v ljudskih, srednjih in vojaških šolah, v zgodovinskem narodopisnem in socijalnem pogledu prav pomemben donesek k spoznavanju polpretekle dobe med l. 1850—1875. Jerneja Andrejko odlikuje, kakor v njegovi prej omenjeni knjigi, tudi v teh spominih lepa, klena, domača beseda in tudi tu najdemo celo vrsto zgodbic in pripovesti, pisanih z mikavno, nikdar žgočo šegavostjo. Knjiga se prijetno bere od začetka do konca; v njej je popisana težavna in mladostna pot Jerneja Andrejke, polna truda, in samozatajevanja, a nam tudi kaže kako ga je železna volja in pridnost tega odličnega bojevnika privedla do ugodnejšega življenjskega položaja. Knjigo, ki se dobi v vseh ljubljanskih knjigarnah, pa tudi v našem uredništvu (cena 20 Din), toplo priporočamo.

Kemično snaženje oblek — Higijenična pralnica in svetlolikalnica **Šimenc**
Kolodvorska ulica štev. 8
sprejemališče: Knafljeva 2 **Ljubljana**

GIBANJE »BOJA«

Spomenik Franu Bonaču bo stal pri Mariji Pomagaj na Brezjah

V nedeljo, dne 31. marca t. l. se je v Kranju ustanovil odbor za postavitev spomenika Fr. Bonaču. V odboru so: **predsednik:** Ciril Šifrer, tov. iz Stražišča pri Kranju; I. podpredsednik: Rud. Wagner iz Ljubljane; II. podpredsednik: F. Janc iz Radovljice; tajnik: Karel M. Ham, Kranj;

blagajnik: Karel Česenj, Kranj; odborniki: gg. gvardijan Bonaventura Resman, dr. P. Simončič, prof. Ratej, Matevž Ziherl, Fr. Rupar, Franc Resman, Viktor Kokalj, Fr. Šink, Jos. Šiška in V. Ciler. **Nadzorni odbor:** Stane Vidmar, dr. A. Megušar in dr. I. Šiler. — Širši odbor tvorijo vsi bivši vojni kurati, vabljeni so tudi vsi predsedniki bojevniških skupin in prijatelji pokojnika.

Na sestanku se je izrazila želja, da se na prvem delegatskem zboru predlaga, da vsak bojevnik daruje za spomenik najmanj 2 Din. Upati je, da bo tudi OIO ta predlog podprl in dal krajevnim skupinam nalog, da se čimpreje odmerjeni prispevek zbere in odpošlje Odboru za postavitev spomenika Franu Bonaču, v Kranj.

Odbor je tudi določil, da se spomenik postavi pri Mariji Pomagaj na Brezjah, ker je to najprimernejši kraj za počastitev spomina blagopokojnega kurata in bojevnika.

Eno prihodnjih nedelj se bo odbor sestal na Brezjah, kjer bo določil vse nadaljnje delo, da se akcija čimpreje in uspešno razvije.

Vsem krajevnim skupinam priporočamo, da takoj prično z nabiranjem prispevkov in se akciji z vso vnemo pridružijo.

Občni zbori in sestanki

MARIBOR. Dne 17. marca se je vršil ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu v Mariboru prvi redni občni zbor krajevne skupine bojevnikov pod vodstvom tovariša predsednika Geča pri zadovoljivi udeležbi. Takoj pri otvoritvi se je tov. Geč spomnil tragičnega dogodka v Marseillu in ob tej priliki pozval navzoče, da z vzkliki počaste spomin blagopokojnega kralja. Podrobneje se je bavil z notranjo organizacijo v mestu in v okolici, poročal o novo ustanovljenih skupinah v Slov. goricah in v Dravski dolini kakor Jarenini, Sv. Juriju v Slov. gor., Sv. Jakobu, Št. Ilju, pri Sv. Marjeti ob Pesnici, v Selnici ob Dravi, Marenbergu itd. Povdarjal je težave, s katerimi se je moral odbor boriti pri ustanavljanju skupin. Nedograjenost organizacije je opravičil z razmeroma kasno potrditvijo pravil, s prepovedjo obč. zborov in z besno časopisno kampanjo polpretekle dobe. Organizacijsko delo je za nekaj časa ustavila globoka žalost po trag. dogodku v Marseillu. Nato je dal tov. predsednik besedo ljubljanskemu delegatu tov. Šifrarju, ki je v obširnem govoru pojasnil današnje stanje Osrednjega izvršnega odbora v Ljubljani, zavračajoč pri tem vse lažne vesti »Boju« nenaklonjenega časopisja, in pozival članstvo k zaupanju v organizacijsko vodstvo. Članstvo je z vidnim zanimanjem sledilo njegovim izvajanjem in ga na koncu z glasnim odobravanjem nagradilo za odkritosrčno in izčrpno poročilo. — Nato je predlagal tov. predsednik sprejem spremenjenih pravil, kar je bilo soglasno sprejeto. Pri volitvah novega odbora je prodrla edina predlagana lista v tej postavi: **predsednik:** Geč Franjo, invalid, Maribor; podpredsednik: dr. Pihlar Janko, zdravnik, Maribor; tajnik: Semenič Andrej, obratovodja; blagajnik: Hrovat Rudolf, ban. uradnik; arhivar: Deželak Franc, prometni kontrolor; gospodar: ing. Keršič Peter, trgovec. **Odborniki:** Kramberger Franjo, uradnik, Perhavec Jakob, trgovec, Kranjc Ivan, delovodja, Frelih Joža, delo-

Elitna konfekcija za pomlad

za dame:
krasni moderni damski plašči že od Din 220·— naprej do prekrasnih dunajskih in pariških modelov.

za gospode:
elegantne obleke modernih vzorcev, najfinejši izdelek že od Din 290·— naprej, trenchcoati od Din 490·— do najfinejših, hubertus plašči in pumparice v veliki izberi po brezkonkurenčnih cenah.

F. Lukič, Ljubljana, Stritarjeva ulica

Poženimo v kot vse tiste, katerim sta Jugoslavija in njihov lastni žep en sam pojm!

vodja. **Namestniki odbornikov:** Kumperščak Ant., trgovec, Spanger Vekoslav, učitelj, Golob Fric, novinar. **Nadzorni odbor:** predsednik Sax Hinko, trgovec, tajnik Kralj Vladimir, profesor; odborniki: dr. Fornazarič Slavko, odvetnik, Sega Drago, magister, dr. Pavlič Franjo, zdravnik.

BRUSNICE. Na 1. rednem občnem zboru »Boja« v Brusnicah, dne 17. marca t. l., ki je soglasno sprejel nova pravila, je bila tudi soglasno sprejeta sledeča resolucija:

1. Bojevniki, zbrani na občnem zboru bojevnikov v Brusnicah, dne 17. februarja 1935 ugotavljamo, da zakon o neposrednih davkih, izdan l. 1928 ne odgovarja današnjim cenam kmetijskih pridelkov, količnik 10% ali 12% od čistega katastrskega donosa, bi se moral znižati za polovico z ozirom na nizke cene kmetijskih pridelkov. Merodajne oblasti naprošamo, da se davki znižajo današnjim časom primerno.

2. Ugotavljamo, da so bili mnogi občinski odbori izvoljeni pod pritiskom JNS. Zato predlagamo razpust občinskih odborov tam, kjer se volitve niso vršile svobodno po zakonu.

3. Ugotavljamo, da so denarno krizo v naši državi povzročili tisti, ki so tu dvigali denar in ga pošiljali v inozemstvo; zato predlagamo, naj kraljevska vlada denar v inozemstvu zapleni, krivce pa strogo kaznuje.

4. Predlagamo, naj se obdavči za 100% vse tantjeme, katere znašajo dnevno nad 100 Din.

5. Ugotavljamo, da so kmetijske zbornice nujno potrebne, da v njih kmetje in kmetijski strokovnjaki zastopajo interese kmetovalcev.

Novi odbor je sestavljen sledeče: **predsednik:** Brulc Franc, pos., Hrušica; I. podpredsednik: Bobič Franc, pos., Prapreče; II. podpredsednik: Gorenc Franc, gost., Brusnice; tajnik: Turk Mihael, trg., Brusnice; blagajnik: Gazboda Anton, pos., Brusnice. **Odborniki:** Saje Alojzij, pos., Gabrje, Medle Janez, pos., Gabrje, Penca Jože, pos., Mokropolje, Pavlič Anton, pos., Orehovica, Hudoklin Franc, pos. sin, Loka, Turk Jože, pos., Pohovca. **Namestniki:** Ovčjak Alojzij, pos., Staravas, Kastelic Alojzij, pos., Pristava, Penca Franc, pos., Gumberk. **Nadzorstvo:** Hudoklin Alojz, pos., Brusnice; **odbornika:** Gazvoda Franc, pos., Gabrje, Vovko Alojz, pos., Brezje. — Predsednik priporoča navzočim, da se vpišejo v skupino bojevnikov ter da se naročijo na list »Prelom« ali »Bojevnik«. — Članarina se je določila za redne člane Din 6 letno, za podporne člane Din 10 letno, za ustanovne člane Din 50 enkrat za vselej.

PODSREDA. Na izrednem občnem zboru v Podsredi, ki se je vršil 24. marca, je bil izvoljen sledeči odbor: Kostanjšek Franc, pos., Podsreda, Krivec Maks, usnjar, Podsreda, Sotošek Albin, trgovec, Podsreda, Simončič Ivan, pos. sin, Podsreda, Jagrič Jože, kolar, Podsreda, Božičnik Alojz, mizar, Podsreda, Rakuša Alojz, skladiščnik, Podsreda, Simončič Franc, pos., Podsreda, Vimpolšek Franc, posestnik, Gradišče, Dobravc Franc, pos., Podsreda, Klakočar Franc, pos., Podsreda, Godler Anton, mesar, Podsreda, Jereb Franc, pos. in mlinar, Podsreda, Vrstovšek Jože, pos., Podsreda, Šmajdek Ivan, pos., Podsreda, Javeršek Martin, pos. sin, Podsreda, Zupan Anton, pos. sin, Podsreda, Sivka Jože, pos., Podsreda, Kostanjšek Rudi, pos. sin, Podsreda, Hribar Ivan, pos. sin, Podsreda, Kostanjšek Franc, pos., Podsreda, Pečenko Franc, pos., Vojsko, Sabotka Karl, pos., Poklek, Kostanjšek Franc, pos. sin, Podsreda, Strmecki Jože, pos. sin, Poklek. — Skupina šteje sedaj 76 članov, se bo pa še izdatno povečala, ker smo razširili delokrog na vso župnijo.

ŠT. VID PRI STIČNI. Dne 25. marca 1935. se je vršil redni letni občni zbor Krajevne organizacije Združenja borcev Jugoslavije »Boj« v Št. Vidu pri Stični. Na tem občnem zboru so bili izvoljeni sledeči tov. v odbor: **predsednik:** Pevec Ignac, posestnik in gostil., Št. Vid; podpredsednik: Kutner Alojzij, posestnik, Zaboršt; tajnik: Avsec Venceslav, trgovec, Št. Vid; blagajnik: Hren Franc, mizar in posestnik, Petrušna vas; gospodar: Groznik Alojzij, posestnik, Dolenja vas; arhivar: Čebular Jože, posestnik, Škoflje; odborniki: Balant Anton, posestnik, Radohova vas, Planinšek Franc, posestnik, Sad, Zupančič Jože, posestnik, Male Pece, Potokar Bernard, kmet, Češenjce, Kutner Franc, posestnik, Zaboršt; **namestniki:** Lokar Karol, mlinar, Sobrače, Zorec Ant., kmet, Zagorica, Zajc Anton, posestnik, Dol pod gradiščem. **Nadzorni odbor:** Šefman Franc, trgovec, Radohova vas, Klemenčič Ignac, gostilničar, Radohova vas, Bržnik Jože, krojač, Št. Vid, Petan Franc, posestnik, Velke Pece, Puš Alojzij, posestnik, Št. Vid. **Razsodišče:** Pevec Ignac, pos. in gostilničar, Št. Vid, Puš Josip, krojač, Grumljevo, Kastelic Anton, posestnik, Velke Pece, Poljšak Alojzij, kmet, Petrušna vas, Glavič Anton, kmet, Škoflje. **Delegati za O. I. O.:** Pevec Ignac, Šefman Franc, Groznik Alojzij, dr. Vinko Zorc.

Nova pravila so bila soglasno sprejeta.

BOŠTANJ. Pripravljalni odbor organizacije »Boja« v Boštanju je končno uspel, da skliče ustanovni občni zbor dne 19. III. 1935 leta v lokalih tov. Zlaščeka. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Ilijaš Janko je pozdravil vse navzoče člane in goste, izrekel svoje veselje, da so se odzvali v tako velikem številu, kajti dvorana je bila polna. Nato je povzel besedo tajnik tov. Jenič Franjo, ki je v kratkih besedah orisal delo pripravljalnega odbora. Zatem je dobil besedo delegat iz O. I. O. tov. **Fabjančič Vladislav,** ki je v svojih besedah orisal naše težnje. Ljudstvo ga je z vnemo poslušalo in navdušeno odobravalo, mnogi so izrazili željo, da nas čimprej zopet obišče, kajti besede odločnega moža vsakdo rad posluša. Po čitanju pravil so bile volitve, na katerih je bil izvoljen sledeči odbor: **predsednik:** Ilijaš Ivan, kovač, Boštanj podpredsednik Štutanj Jošt, pos., Dvorec; tajnik: Jenič Franjo, abs. strok. šole, Boštanj; blagajnik: Zagrajšek Ivan, Boštanj; arhivar: Pečnik Franc, Boštanj; gospodar: Zalašček Ivan, pos., Boštanj. **Odborniki:** Jošt Franc, Dvorc; Mlakar Franc, pos., Kompolje; Omerzu Franc, pos., Mrtovec; Šalamon Franc, pos., Apnenik; Slapšek Ivan, pos., Batovc; Rašeta Vinko, pos., Novigrad; Mesojedec Franc, pos., Osredek; Goršek Franc, pos., Jablanca; Klanšek Anton, sin pos., Limrt; Pečnik Ivan, pos., Brezovec; Božič Franc, pos., Lipoglav; Marolt Alojz, Gaberje; Teroš Franc, pos., Boštanj; Cvilbar Ivan, zas., Kerunjsko; Simončič Anton, krojač, Dol. Boštanj. **Namestniki:** Felicijan Vinko, sin pos., Šmarčna; Pešec Anton, pos., Mrtavec; Frkulj Franc, pos., Apnenik; Ivan Kranjc, pos., Neženče; Šintler Martin, pos., Podzavrh; Medved Franc, pos., Solnčnik; Vintar Lojze, pos., Klanc; Štojs Franc, del., Log; Zupan Noko, gost.; Radna; Žnidaršič Janez, čevljar, Lukovec. V razsodišče so bili izvoljeni: Lisec Jože, Preska; Alih Ivan, Jablanca; Tešek Anton, Mrtovec; Lisec Janez, Preska; Marolt Janez, Boštanj. **Nadzorni odbor:** Simončič Franc, pos., Doljni Boštanj; Božjak Anton, Lipoglav; Mežič Leopold, mizar, Boštanj; Šteblaj Joško, Jablanca; Rak Janez, Laze. Delegati za banov. odbor: Ilijaš Janko, Boštanj; Jenič Franjo, Boštanj; Jošt Franc, Dvorc. Pri slučajnostih je govoril tov. Kužnik iz Vrhovega, za kar se mu iskreno zahvalimo. S tem je bil ustanovni občni zbor zaključen.

Naše gibanje gre od spodaj navzgor -- in ne narobe!

Dopisi

EGOIZEM IN IZKORIŠČEVALSTVO

Ko so bile v letu 1931 razpisane občinske volitve, so nekateri gg. osobito iz vrst JNS napeli vse sile, da so se vrnili v občinske odbore. Zatrjevali so takrat, da jim gre samo za to, da pridejo občinske uprave v boljše in zmožnejše roke in obljubovali volilcem zvezde z nebes. Medtem pa so imeli povsem druge namene. Vedeli so, da lahko tudi občinski odbornik izkoristi svoj položaj v korist svojega žepa, zavedajoč se, da mu mora občina njegovo sebično in požrtvovalno delo plačati. V dokaz temu podam tukaj par vrstic, ki popolnoma odgovarjajo resnici.

V nekem malem mestecu Prlekije tam nekje ob hrvaški meji je zakupnikom jugoslovanskega nacijonalizma pri omenjenih volitvah zelo slaba predla. Zavedajoč se svoje svete pravice do vseh javnih funkcij in neomejene moči so si bili svoje absolutne zmage popolnoma sigurni, seveda samo do takrat, ko še niso vedeli, da je ta njihova moč na slabih nogah in da lahko vsak čas popusti. Čim so zvohali, da pripravlja ta preklicana opozicija tudi svojo kandidatsko listo, so ji kot velikodušneži samo zaradi ljubega miru ponudili kompromis, češ: saj itak veste, da boste pri volitvah sramotno propadli, zadovoljite se torej z drobtinicami, ki vam jih nudimo. Opozicija je pa bila drugega mnenja in je tako darilo odklonila. Končni rezultat je bil pa ravno nasproten in porazen za tiste, ki so kričali v svet, da uživajo zaupanje in slepo pokorščino vseh občanov, zadovoljiti so se morali namreč sami s tem, kar so prej ponujali namreč: s tremi odborniškimi mesti. Uveljavil se je tu zopet stari pregovor: »Kdor drugim jamo koplje sam vanjo pade«!.

In ravno med temi tremi odborniki je neki gospod, ki hoče povsod črpati svoje koristi. Dobil je pred kratkim funkcijo blagajnika, ki ne predvideva drugega posla, kakor vsak dan par podpisov, in sprejema za to trudapolno delo 150 Din mesečne nagrade. To sicer ni velika reč, ter se vsi občani čudijo in škandalizirajo, da hoče ta gospod to miloščino sprejeti, ker bi jo prav lahko pogrešal. Saj ima s svojo soprogo skupno kar dve lepi penziji, gotovo 3500 Din, v mestecu samem lepo vilo, precejšen kapital naložen, pa tudi dosti denarja v svoji miznici zamrznjenega in povrhu obširen dobičkanosen vinograd, seveda je brez otrok. Med tem pa dobiva občinski delavec ravno iste občine za svoje težko deseturno dnevno delo mesečno samo 300 Din ter mora s tem preskrbeti svojo več člansko rodbino.

Torej na eni strani kapitalist s funkcijo občinskega blagajnika brez vsakega dela z mesečno nagrado 150 Din poleg mastne penzije in lepega premoženja, na drugi strani občinski delavec z mesečno plačo 300 Din za svoje trudapolno 10 urno dnevo delo. Omenjeni gospod je odličen član JNS, kar moram še posebej povdarjati. Ali je še sploh kaj socijalnega čuta med temi gospodi, ki vedno kričijo, da so čuvarji našega naroda in nositelji jugoslovanskega nacijonalizma?

Važno je omeniti, da je doslej še vsak občinski odbornik, ki je izvrševal funkcijo občinskega blagajnika, odklanjal nagrado, ki bi mu pripadala, akoravno so bili med temi tudi taki možje, ki bi bili te nagrade potrebni. Tudi župan te občine je njemu namenjeno nagrado odklonil, akoravno je delo in skrb župana, ki je še povrhu v svojem poklicu zelo zaposlen, vsekakor najmanj petdesetkrat toliko vredno, kakor pa blagajnikovo. Sebičneži, koristolovci in izkoriščevalci, roke proč od javnih funkcij! Na taka mesta spadajo samo požrtvovalni in pošteni možje! To naj nam služi kot geslo pri bodočih in vseh nadaljnih volitvah.

Bojevnik!

CERKLJE. Pred nekaj dnevi je ponoči ob pol 3. izbruhnil požar v Cerkljah v poslopju Jerič Joža. Požar je bil oddaljen od gasilnega doma okrog 550 korakov. Naše gasilno društvo je bilo ob pol štirih na licu mesta. Po dolgotrajnih poskusih se jim je 5 minut čez 4. uro posrečilo spraviti brizgalno v delo. Ljudje so bili mnenja, da gospodje pri brizgalni niso brizgalne razumeli. Zatrjevali so, da brizgalna ni zanič. Pa zakaj? Brizgalno so napravili agilni gasilci pod vodstvom načelnika g. Kerna Ivana. No in Kern je bil odstavljen in z njim še večina drugih res požrtvovalnih gasilcev. Bojevniki v Cerkljah smo mnenja, da bi bilo najboljše, če si bojevniki osnujemo tudi požarni odsek, kajti ako bo šlo tako naprej, lahko vsa občina pogori in še brizgalna zraven...

Kasaze. Dragi tovariši bojevniki! Rdeča zarja se je pokazala na nebu in solnce pravice je začelo oddajati svoje žarke na zemljo. A žal je še mnogo črnih oblakov, ki hočejo prevleči nebo in preprečiti žarke, ki bi bili smrt škodljivega mrčesa. Marsikdo premišlja besedo »solnce pravice« in »črne grozovite oblake«. Solnce pravice smo mi, tovariši, a črni oblaki — težkoče, ki nas še čakajo, da se bo razjasnilo nebo, nebo nepoštenih. Da, mnogo jih je, ki rabijo za svoje vsakdanje orodje le grablje, a vil pri hiši sploh ni. In kdo so tisti? To so ljudje, ki jim lahke veste v obraz očitaš, da so judje, nesramni oderuhi ubogega ljudstva, ki s svojim malim zaslužkom preživlja sebe in družino. In ako nam Bog da srečo, bodo morali priti časi, ko bomo prisilili tudi te gospode, da bodo morali prijeti za vile, ki bodo v škodo le njim, a drugim v korist. Zato se združite z nami v armado pravice in seznanite se z našim geslom: eden za vse, vsi za enega. Ako delamo po geslu »tovariši«, ne bodimo bojazljivi, premagljivi, ampak dajmo vzor resnega delavnega in hrabrega bojevnika in bodimo v podbudo strahopetcem, takozvanim mlečnikom. Ne glejmo postrani tistih, ki so prisiljeni biti nasprotni le navidez, in pa nepoučenih. Dolžnost nas bojevnikov je, da množimo armado pravice, zato takšne poučimo in si prizadevajmo, da bodo tovariši naši in mišljenja našega. Delajmo v duhu treznosti, ne pa samo z dejanjem. Mnogo je med nami takšnih, ki se prizadevajo z dejanjem le toliko, da lahko reče: tudi jaz jih pridobim, a pridobil bi jih lahko še več, ko bi delal še z duhom. Zato mi drugi zbirajmo smiselno armado in branimo se onih, ki hrepene le po dobičku. Ako koga sprejmemo, ga v duhu dobro presodimo, zakaj na ta način bodemo res delavni in navdušeni bojevniki, ki bomo združili v armado pravice le sposobne in odločne može — ne pa mlečnike in izdajice, ki bi radi napravili razdor med nami, da bi se nam pozneje lahko rogali: češ, to so ti »bojevniki«! In ako bomo dosti odporni proti našim nasprotnikom, bode rastla moč pravice, moč države in izpolnile se bodo besede našega velikega borca blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. S spoštovanjem in tovariškim pozdravom, naraščaj bojevnikov. — Šuler Darko.

Rajhenburg. Dragi tovariš sobojevnik! Prosim te, dovoli mi, da s teboj nekoliko pokramljam in poklepečem. Mogoče boš našel v tem pismu kakšen zelo koristen nasvet za sebe — seveda samo takrat, če si tak, kakor so nekateri. Če si pa »trmast«, potem pa ne bo nič. Najprej Te vprašam tole: Ali si kaj pobožen? Če si, si gotovo že kaj slišal o »pribežališču grešnikov«. Kaj ne, tovariš, kakšno upanje za grešne zemljane, ki se še vedno lahko tolažijo s »pribežališčem grešnikov« — seveda če se bodo poboljšali in nastopili pot pokore.

Ko takole opazujem okrog sebe življenje in vrvenjega tega sveta, mi silijo v dušo vtisi, da so tudi na tem materijalističnem svetu napravili iz resničnega pribežališča grešnikov potvorbo, kamor se lahko grešniki z zaupanjem zatekajo. Vtis imam, da so pri nas to pribežališče grešnikov naše stranke ali partije. Saj imaš lahko grehe kakršnekoli, bodisi avstrijske ali jugoslovanske, kar k stranki se zateci, daj ji svoj podpis in svojo grešno dušo, takoj boš dobil odvezo za vse svoje grehe; očiščen boš in nedolžen, kakor da so te pravkar prinesli od krsta. Lepo te bodo počastili, za pokoro pa (če si penzijonist in bi rad živel v miru božjem) boš dobil ali kako službo ali čast, če pa tega ne, pa vsaj ob eventuelnih volitvah kakega kovača. Naj bo tvoja duša še tako črna, pri stranki jo še vedno vnovčiš. Ako pa hočeš imeti posebno prednost, potem se lahko posvetiš nadurnemu delu na polju špijonaže, denuncijantstva in ovaduštva. Seveda moraš znati napraviti slona, iz dlake v jajcu moraš splesti vrv itd. Ako si tega zmožen, ti je zagotovljena sijajna bodočnost, ne glede na tvojo preteklost.

Ako si pa na »važnejšem« položaju, se moraš pa kazati silno važnega! Ljudje morajo imeti vtis, da ni tako prebrisanega človeka na svetu, kakor si ti in da če tebe ne bi bilo, bi vse skupaj vrag vzel. Ljudje morajo misliti, da te je samo božje usmiljenje rodilo. Ako hočeš, da bodo ljudje mislili, da si neutrudljiv delavec za obči blagor, se moraš večkrat kam odpeljati z aktovko pod pazduho in z zaskrbljenim obrazom. Na povrnitev potnih stroškov si upravičen iz blagajne »občega blagra«, to pa zato, ker si za obči blagor šel na potovanje. To ne sme nobenega nič brigati. Vidiš, tovariš, tako sem ti torej dal nekaj dobrih nasvetov. Če nisi »trmast«, posluži se jih in ubogaj me. Če si pa trmast — ti pa ne morem pomagati!

Savogradski.

Kemično čiščenje oblek, pranje in svetlolikanje **Šavs Stane,** *Ljubljana Tyrševa c. 36, Cerkvena ul. 1*

NAŠ DELAVEC

Ivan Marjek:

Delavstvo in družabni red

(Nadaljevanje.)

Od razrednega boja torej ni imelo delavstvo nikakega haska. Delavstvo lahko doseže uspehe le po stanovski uredbi družabnega reda. Sicer sta stan in razred dve različni tvorbi in bi bil danes Karl Marks v zadregi za odgovor na vprašanje, kje se prvi prične in drugi konča. Dejstvo je, da pripadajo člani enega in istega stanu različnim razredom. Prispodobe imamo povsod, na primer: kmet-kajžar, kmet-gruntar, ali obrtnik mali ali velik, mnogokrat pol kmeta pol obrtnika, pol kmeta pol delavca itd. in tudi pri delavstvu je razlika, n. pr. kvalificiran in nekvalificiran, delovodje, grafičarji itd., torej nekaj določenega ni. To je pa tudi bila velika napaka in hiba marksizma, da je delavstvo usmerjal le v negativno smer, da ga je učil le rušiti družabni red, ni ga pa usposabljal za pozitivno sodelovanje v družabnem življenju.

Ta napaka se je ravno v Nemčiji v vsej tragiki pokazala. Tudi pri nas bi bilo drugače, ako bi se delavstvo ne prerekalo za leve, desne in centrumaške marksistične nazore. V Nemčiji po svetov-

ZA POMLAD! Čevlji in konfekcija

Moški čevlji . . . Din 75·—
ženski čevlji . . . Din 65·—
otroški čevlji . . . Din 16·—

Moške obleke . . . . Din 250·—
damski plašči . . . . Din 170·—
otroške obleke . . . . Din 75·—
modne hlače . . . . Din 75.—

Ant. Krisper, Ljubljana
Stritarjeva ulica 1—3; Mestni trg 26

ni vojni, kjer je bila veličastna in disciplinirano organizirana sila proletariata, je ravno ob kritičnem času, ko bi morala prevzeti vodstvo države in realizirati zahteve delavstva, marksizem žalostno odpovedal. Tako je pa moral priti Hitler, ki je po svoje premešal smisel družabnega sožitja, postavil istega na realna tla, vzel za neposlušne v roke pendrek in na ta način tudi postal univerzalen dedič stoletnega truda marksizma, kateri je vcepil v ljudstvo revolucionaren duh.

Bivši marksist Mussolini je tudi hodil v marksistično šolo, a le do III. razreda, potem je pa izstopil, videč, da mu še nekaj manjka. Ogledal si je od spredaj in od zadaj Machiavellija in danes orje državno ledino seveda tudi po svoje, sicer v mrežastem oklepu, a vkljub temu še dovolj gibčno za njegova leta. Smelo bi lahko trdili, da je ravno marksizem posredno kriv bohotnega razmaha fašizma. Marksizem ne povdarja in ne goji smisla za skupne družabne koristi, razredni boj mu je glavno načelo, ves njegov nauk temelji na tem, da napoveduje polom kapitalističnega družabnega sistema, vžiga proletariat za socialno revolucijo, in koncev konec reši družabno vprašanje enostavno z diktaturo proletariata. Posledice tega pojmovanja o družabnem življenju so pa bile te, da se delavstvo ni usposabljalo za pozitivno sodelovanje pri graditvi družabnega reda. Tako pa tava proletariat v temi, ob vsaki priliki izkoriščan se oprijemlje vsake domnevno rešilne bilke, neglede ali je to fašizem ali kakšen drugi -izem-.

Vse nekaj drugega pa je načelo stanovske vzajemnosti, ki tudi razrednega boja vedno in povsod ne izključuje. **Stanovska vzajemnost pomeni sodelovanje vseh potrebnih in koristnih slojev v družbi.** Razredni boj pa znači odpor zapostavljenih napram izkoriščevalcem in je dopusten in upravičen, ako ni drugega milejšega sredstva ali druge poti za potrebno preosnovo družbe v smislu življenskih potreb. Geslo ali načelo razrednega boja se pa nikakor ne da spraviti v sklad z načelom stanovske vzajemnosti, sloneče na občestvenem pojmovanju družbe. Po vsem tem vidimo, da tudi marksizem ni za sedanje čase več popoln in bi moral Karl Marks kot objektiven opazovalec kapitalizma marsikaj korigirati in dodati. Večna pa ostane resnica, da bo le organizirano delavstvo doseglo boljše življenske pogoje. Vprašanje je le, kako se naj združi. Vsem, kateri ste bili in kateri še boste razočarani in potegnjeni od raznih političnih strank, vam kličem, vsi v »Boj«. Zahtevajmo ob vsaki priliki uredbo države na podlagi stanovske vzajemnosti. Proč s poklicnimi politiki in političnimi strankami. Dajte dela, kruha in eksistenco! Ne vprašajmo se, ali nam to dovoljujejo, ker nismo politična stranka, temveč bojevniški pokret. Vprašajmo mi politike, kdo jim je dal ta privilegij, da smejo samo oni upravljati človeško družbo, tisto družbo, katera jih bo prej ali slej zavrgla med staro šaro z njihovimi zastarelimi nazori vred. Nova doba zahteva nove ljudi, nove misli in nova dejanja. Kar je minilo, je za nami. — Skušajmo z vzajemnim sodelovanjem ustvariti nekaj boljšega in pravičnejšega, kaj in kako bom po mojih skromnih zmožnostih skušal obrazložiti v nadaljevanju.

(Dalje prih.)

Vse dopisnike prosimo, naj potrpe. Vse pride na vrsto v prihodnjih številkah.

Uredništvo.

Nobena stvar ni tako važna, kot je važno, da postanejo naša čista in plemenita načela meso in kri nove in močne Jugoslavije

ZDRAVSTVO

Zdravljenje v zdraviliščih za jetične je predrago za ljudstvo

V »Prelomu«, št. 9 od 28. febr., je bil objavljen članek »Zdravilišča za tuberkulozne«, v katerem smo pisali, da je od 3000 postelj, s katerimi razpolagajo naša zdravilišča za jetične, 461 postelj praznih. Na drugi strani pa je iz uradne statistike razvidno, da umre v naši državi vsako leto za jetiko okrog 40.000 ljudi, število jetičnih bolnikov pa je vsaj 10 krat večje. Odkod tedaj nerazumljivo dejstvo, da imajo spričo gornjih številk naša jetična zdravilišča — prazne postelje. Že tedaj smo ugotovili, da so temu največ krive visoke cene v naših jetičnih zdraviliščih, tako da se ravno oni, ki bi bili zdravljenja najbolj potrebni, tega ne morejo privoščiti iz enostavnega razloga, ker ne zmorejo previsokih cen. Danes navajamo cene v naših jetičnih zdraviliščih, tako da si raviz poročila odseka za tuberkulozo v ministrstvu socialne politike in narodno zdravje.

1. **Golnik** v Sloveniji ima poleti 210, pozimi 180 postelj. Dnevna preskrba v I. raz. (9 postelj) stane 140 Din, v II. raz. (45 postelj) 10 Din, v III. raz. (156 postelj) 75 Din. Zavarovanci, invalidi in uradniki plačajo v II. raz. 60 Din dnevno. Za siromašne je na razpolago vsega skupaj samo 10 postelj po ceni Din 40, 30 in 20 dnevno. Od 210 postelj je tedaj za siromašne le 10 postelj, in še to po ceni, ki je višja od dnevnega zaslužka, s katerim se mora dandanes vzdrževati cela delavska družina. — Poleg tega pa je treba plačati posebne takse za zdravila, röntgen i. dr.

2. **Topolšica**, državno zdravilišče v Sloveniji, ima 230 postelj. Dnevna preskrba v I. raz. (30 postelj) stane 100 Din, v II. raz. (60 postelj) 80 Din, v III. raz. (140 postelj) 60 Din. Za otroke je na razpolago 80 postelj in plačajo v I. raz. 40, v II. 30, v III. 25 Din. Posebej pa se plačajo seveda še zdravila, röntgen i. t. d. Uradniki in zavarovanci plačajo v II. raz. 72, v III. raz. pa 48 Din. Za siromašne je od 230 postelj samo 10 do 17 brezplačnih mest.

3. **Vurberg pri Ptuju**, zdravilišče Ruskega Rdečega križa, ima preko zime 60, čez poletje 70 postelj. Ima samo I. razred in plačajo uradniki 45 Din, vsi drugi pa 50 Din dnevno. Posebej se plačajo še zdravila, röntgen i. t. d.

4. Državno zdravilišče **Novi Marof** v Hrv. Zagorju ima 12 postelj II. raz. po 75 Din in 133 postelj III. raz. po 48 Din dnevno. Ostali stroški se zaračunajo posebej.

5. Državno zdravilišče **Venac na Fruški gori** ima 6 postelj I. raz. po 75 Din, 21 postelj II. raz. po 60 Din in 59 postelj III. raz. po 55 Din. Za otroke je namenjenh 16 postelj po 30 Din, uradniški otroci plačajo po 25 Din. Uradniki in zavarovanci plačajo v III. raz. po 35 Din.

6. Državno zdravilišče **Surdulica** ima 18 postelj II. raz. po 55 Din in 88 postelj III. raz. po 35 Din dnevno. Državni uradniki imajo popust v II. raz., plačajo po 40 Din; za invalide je na razpolago 25, za uboge pa 5 brezplačnih mest.

7. **Brestovac**, zdravilišče Savske banovine, ima 140 postelj II. raz. po 60 Din. Zavarovanci in državni uradniki plačajo 45 Din, železničarji pa 40 Din.

8. **Klenovnik in Brestovec**, zdravilišče Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, imata prvi 200, drugi 156 postelj II. razreda za zasebne bolnike. Vsi stroški znašajo 115 Din dnevno. Zdravniki, državni uradniki, ki dokažejo slabo materijalno stanje, ter bolniki, ki se zdravijo na breme države, plačajo 75 Din dnevno. Drugi, ki dokažejo svoje siromaštvo, plačajo 90 Din dnevno.

9. Otroško zdravilišče **Strmac-Šumetlica** ima pozimi 65, poleti 90 mest na razpolago. Sprejema otroke do 16. leta, dnevna preskrba znaša 30 Din plus 3 Din dnevno za zdravila in ostale stroške.

10. **Kasindol**, zdravilišče urada za zavarovanje delavcev, ima čez zimo 179, poleti 208 postelj II. razreda. Dnevna preskrba stane 70 Din, otroci pod 7 leti plačajo polovico. Poleg tega je treba plačati še 10 odst. za zdravila in drugo.

11. **Kraljevica**, državno zdravilišče za kostno jetiko, ima 102 mesti, 2 II. razreda po 100 Din, 100 III. razreda po 50 Din. Otroci pod 14 leti plačajo 40 Din. Za zdravila in ostalo 10 odst. več.

12. Angleško-jugoslovansko otroško zdravilišče v **Sr. Kamenici**, ima 32 postelj pozimi, 65 poleti. Otroci imovitejših staršev plačajo 20 do 30 Din, siromašni otroci pa se po možnosti zdravijo brezplačno.

13. Zdravilišče **Stražilovo** v Koviljači, ima 34 postelj. Pozimi stane zdravljenje 65, poleti 70 Din dnevno. Otroci pod 7 leti plačajo polovico.

Tu tiče razlogi, zakaj so zdravilišča, čeprav imajo tako malo postelj, nezasedena. Ne samo, da so cene previsoke za veliko število prebivalstva, predrage so celo za državne uradnike, kljub popustu, ki ga imajo skoraj povsod. Zgoraj navedene cene, ki so povzete po poročilu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, so take, da jih velika večina jetičnih bolnikov v naši državi ne zmore. Te cene znašajo po veliki večini toliko, kolikor znese zaslužek večjega dela naših uradnikov in drugega srednjega stanu, da ne govorimo o delavstvu, za katerega je zdravljenje po naših tuberkuloznih zdraviliščih nedosegljivo.

Zdravljenje v naših zdraviliščih je dolgotrajno, navadno traja po več mesecev ali celo več kakor leto dni. Kako naj se vzdržuje ostala družina, ako je treba za enega bolnega člana dati več, kakor znaša zaslužek vse družine.. Tega naši ljudje ne zmorejo in zaradi tega so naša tuberkulozna zdravilišča — napol prazna, dasi bi morala biti spričo velikega števila tuberkuloznih v naši državi — prenatrpana.

Našemu poštenemu ljudstvu bo dobro le tedaj, če bo vse tesno združeno **v enem taboru**, *vse na eni strani tehtnice, ne pa razcepljeno v tisoč strank in strančic. To združenje pa je mogoče samo v »Boju« in nikjer drugod.*

Še o regulaciji Savinje

Že več kot štirinajst dni je preteklo odtlej, ko smo na tem mestu poslednjič spregovorili o regulacijskih delih na Savinji in o pogojih, na katere naj bi pristalo delavstvo. Znano je, da je večina od njih družno nastopila proti izmozgavanju, upajoč na vsestransko podporo merodajnih činiteljev in zavedajoč se posledic, ki bi jih rodilo njihovo popuščanje v vprašanju mezd. Le majhen del se je podal na delo in pod njihovimi rokami se rišejo polagoma obrisi bodoče regulirane Savinje. Tako so se zaključila pogajanja med delavskimi zastopniki in podjetjem za prve negativno navzlic vsemu prizadevanju. Zakon je na strani podjetnika in s tem menda tudi pravica. Vsi Celjani — razen onih, ki imajo o pravičnosti in poštenju tako škodljivo bistre pojme — so se spoprijaznili s tem dejstvom, in se oddahnili, kot se oddahne veseljak, ki si je šel za spremembo ogledat resno dramo in si še pred koncem zaželi poskočnega jazz-a. Regulacijo so zavrgli kot naveličan šlager in poiskali novih zanimivosti, ki jih — žal — nudi Celje tako malo.

Mi pa, ki nas živci kar nič ne ženejo za novimi dogodivščinami, ne moremo preko regulacije in se hočemo — upamo, da v veliko zadovoljstvo g. ing. Taškovića — še večkrat povrniti nanjo in spregovoriti o njej kakšno besedo. In ne moremo si kaj, da ne bi danes omenili visoke stopnje kulture in socialnega sočutja, ki ga izkazuje podjetje v tretiranju z zaposlenimi delavci. In kakor

Pozor! Pozor! Pozor!
Bogata izbira velikonočnih daril! Vse spomladanske potrebščine dobite po najnižjih cenah, v najboljši kvaliteti, pri staroznani tvrdki
F. M. SCHMITT
Pred škofijo 2 — **LJUBLJANA** — Lingarjeva ul. 4
Pozor na velikonočne izložbe!

Vinko Gaberski:

1914—1918

(Nadaljevanje.)

XVI

POD DEVINOM

Po udoru soške fronte, ki se je začela dne 24. oktobra 1917 upogibati po strašnih napadih Avstrijcev in Nemcev pri Kobaridu, so se dne 30. oktobra tudi v sklopu 23. armadnega zbora, v katerem je bila naša 12. divizija najbolj južno tik ob morju, pomeknile zadnje čete toliko naprej, da so stale na Krasu samo še formacije, ki so bile v območju etape in zaledja.

Sreča je hotela, da smo bili pri 12. diviziji tiste dni, ko se je začel pohod, mi v rezervi. Divizijska komanda je bila prej dobra dva meseca v borovem gozdu visoko nad morjem blizu Svetega Križa. Tam je bilo lepo in mirno zavetje. Le včasih je grdo rignilo kje od ustja Soče, pa je padlo kaj blizu nas. Da bi pa bilo koga ubilo v našem gozdu, o tem ves tisti čas nisem ničesar čul. Tri iz smrekovih desek surovo stesane rakve so bile za boljšo gospodo pred generalovo barako zaman pripravljene; nikdo se ni nobene poslužil.

Dne 29. oktobra zvečer je bil s pokopališča pri Sv. Križu, ki leži tik nad morjem, grozotno veličasten razgled na furlansko nižino. Vse naokoli tam za Sočo sami ognji. Gorelo je, kakor da je tam zemlja slovenska in bi naši žgali svetima bratoma Cirilu in Metodu kresove. Ampak le Italijan je bil zažgal svoje magacine ter uničil živila, opremo in municijo, da ne bi vse prišlo izčrpanim zmagovalcem v last. Hudih plamenov ni mogel pogasiti rahel, a vztrajen dež.

Spregovoril sem z redkimi slovenskimi Križani, ki so ostali doma in gledali požar. Mislili so, da bo sedaj mir pred Italijani. Na jok jim je šlo. Meni se je stradajoči in trpeči narod smilil.

Še tisto noč je prišlo od zadaj k diviziji povelje, da mora vse naprej, ker bo treba kaj preurediti. V jutru smo že imeli vse zbrano in na vozovih pripravljeno. Silno sem se veselil, da napočijo lepši dnevi in sem upal, da se bo dalo v sovražnikovi deželi kje kaj pobrati. Za vojno odškodnino, recimo. Pa so mi nenadoma sporočili, da nas mora nekoliko ostati pod gradom Devinom v izklesanih kavernah pri telefonu, da bo zveza med fronto in etapo.

Iz megle je rosilo. Zamišljeni smo koračili po blatni cesti. Tam nekje pri Nabrežini blizu rimskih kámenikov zapazim tri Italijančiče kako se motajo iz grmovja na cesto. Mislil sem prvi trenotek, da smo zašli v zasedo, a ko sem videl, da nimajo orožja, sem se spomnil, da so to zaostali ptiči. Pozval sem jih, naj pridejo ven, če jih je še kaj. Pa ni bilo nobenega več. Ti trije so tako čudno govorili, da sem mislil, da so preoblečeni Francozi. Zdelo se mi je, da so morda tam iz doline Aoste ob francoski meji, na francoski ogovor sem pa zopet mislil, da mora biti njihova govorica italijanska. Potem sem dognal, da so od brigade v Bariju ob Jadranskem morju. Čudno ljudstvo. Povedali so mi, da so se ob umiku poskrili in da grejo sedaj v Trst. Svetoval sem jim, naj hodijo po cesti, a ne po grmovju, ter sem jim želel srečno pot.

Devin. Ne bi bilo neprijetno ostati tu, ampak ravno sedaj so nastopili hladni jesenski dnevi, ki so nam vzeli zadnjo betvo volje za vztrajanje. Biti takole sam brez nadzorstva višjih je lepo. Živiš tam s peščico ljudi ter gospodariš, kakor veš in znaš. Res je odgovornost tvoja, a v vrvežu pohoda je itak izključeno, da bi šlo vse v redu. Bili smo torej prepuščeni samim sebi. Izkazalo se je, da so bili sploh pozabili na nas, saj nam niso dali niti provijanta. Tako smo čepeli prav doli nad morskim prodom in stanovali deloma v lesenih kolibicah, deloma pa v kavernah, v skalo vklesanih. Te so bile kakor katakombe za mumije. Bila je prava robinzonada. Naša telefonska stanica je bila v napol sprhneli in prepereli barakici, ki je bila prislonjena na navpično skalo, s katere so zrle neme razvaline devinskega gradu.

Noč od 30. do 31. oktobra je bila taka, da je ne pozabim. Poveljnik divizije in komanda kora sta bila že daleč spredi, nekje v avstrijski Furlaniji, dočim so bile vzadi še neke tehniške čete in oddelki za aprovizacijo armade. Važno je torej bilo, da se telefonska zveza z zaledjem vzdrži; kakorkoli. Za dobro in zanesljivo delovanje telefona je zlasti treba lepega vremena. Tega pa ni bilo.

Kakor bi se bili elementi zakleli, da pomagajo umikajočim se Italijanom, je lil dež in vihar je vil in morje je tulilo, da nisi razumel človeka, ki je z Nabrežine ali iz Tržiča telefoniral svoje reči. Vpili smo ko jesiharji, a proga je vsak čas odrekla. Na obhodnjo sta morala vedno dva skušena moža, da sta progo popravila, a jedva sta bila doma, je že bilo zopet vse v neredu. Ker je bila noč temna, je bilo delo posebno hudo. Vsake vrste žice so bile naokoli razpredene in dogodilo se je, da je mož krpal pravi vod s kakim mrtvim ostankom, pa se mu je vkljub temu zdelo, da je zvezo popravil. Seveda, ker so bile žice često pokvarjene in tako prepletene, da se je za trenutek kaj čulo. Ubogi ljudje so vso noč hodili po dva in dva od Devina proti Tržiču ali pa proti Nabrežini. Seveda lačni in vsi mokri od dežja.

Včasi sem dobil toliko zveze, da me je neki stotnik tam vzadi neznansko oštel, ali pa da mi je moj neposredni poveljnik Pražak tam spredi najavkal vrsto reči, ki bi se vse morale še zgoditi. Priganjal me je ter mi je obetal odlikovanje in pozemsko slavo. Ustreči seveda nisem mogel. Slabo svetiljko mi je z vegaste mize prevrgel rezki vihar, ki je sunil v vrata kolibe, jih na stežaj odprl, ter vse predmete po bliskovo odnesel. Imeli smo še svečico in ko je dogorela, smo bili v temi. Ker je tudi papir odneslo, sem nekatere važne reči na kratko zabeležil na mizo. V jutru seveda nisem znal ničesar razvozlati.

Ponoči nekoč se je oglasil pri meni neki stotnik Grom, baje iz Ljubljane, ki je hotel imeti raznih informacij o svojem oddelku. Kar sem vedel, sem mu povedal. Potem me je pa vprašal za kruh, ki ga sam nisem imel. Pač pa sem mu na podpis obesil neke beležke, ki jih je potem nekam odnesel. Moj komandant jih namreč nikoli ni dobil. Pa kaj me je brigalo; jaz sem imel potrdilo.

Že proti jutru dobimo od vzadi povelje,

Mi smo borci za pravico, za poštenje, red in mir, za enakost, za svobodo —

Le kdor mož je — ta je naš!

zadnjič povdarjamo, da nas ni volja apelirati na vest g. Taškovića, saj smo prepričani, da bi bilo zaman. Opozoriti hočemo le na čudovito sličnost med izrazi, ki jih uporablja podjetje v občevanju z delavci, in priimki, s katerimi so nekoč obkladali nadzorniki črne sužnje na ameriških plantažah.

Že takoj ob pričetku pogajanj s celjskim delavstvom je pokazal g. ing. Tašković, da zamenjuje delovno pogodbo z darilno in se temu primerno smatra za blagoslov Slovenije in še prav posebno blagoslov celjskega sreza. Nič ni torej umljivejšega, kot to, da se temu primerno postopa z onimi delavci, ki si drznejo imeti o teh darilih popolnoma drugačno mnenje in ne izkazujejo prav nič hvaležnosti napram onemu, ki jih naklanja. Niti to jih ne gane, da je moral prodati podjetnik — vsaj tako je zatrjevala gospa, ki je delila ob zadnjem izplačilu moralne lekcije — v Primorju vse svoje imetje, da si je mogel nabaviti stroje za regulacijo. Če je to res, tedaj damo klobuk z glave. Prepričani smo namreč, da je gnala g. inežnerju k temu početju le izredno velika ljubezen do trpečega delavstva in da je imel pri tem najboljše namene. Saj se razumemo, g. Tašković? Vidite, slovenski delavec pač še ni tako dozorel, da bi mogel pravilno dojeti in presoditi visoke nagibe, ki vodijo Vaše podjetje. Dobrota je pač povsod sirota!

Pa ne samo to, da zaposleni delavci nočejo poljubljati hvaležno rok, še več: oni celo dokazujejo, da je 18 dinarjev za 10 urno delo premalo! Mi prav radi verjamemo in smo prepričani, da more pognati tako dokazovanje človeku kri v glavo (bodisi od jeze ali sramu) in ga prisiliti, da uporablja najkrepkejše izraze iz živalskega in človeškega sveta. Zato tudi v polni meri razumemo razburjenje že zgoraj omenjene dame, ki je nastopila tako energično v podjetnikovo obrambo, da bi jo bilo vredno postaviti v vrsto zgodovinsko znanih žena. Sicer pa bodite brez skrbi, gospa! Slovenski delavci Vas ne bodo pozabili tako hitro!

H koncu še eno!

Na vprašanje, ki ga je stavil delavec omenjeni gospe, kako bi namreč mogla ona rediti z 18 dinarji na dan svojo družino, je odgovorila: »Mene se to ništa ne tiče, da vi radite za 18 dinara. To se vi zafalite vašim poslancima!«

Gospodje slovenski poslanci, kaj pravite vi na to, Fee.

Doma in na tujem

Za vzgojitelja mladega kralja Petra II. je bil z odlokom kraljevskega namestništva imenovan senator Jeremija Živanović. Senator Živanović bo imel skrb nad šolanjem in vzgojo Nj. Vel. kralja Petra II.

Na Oplencu se je poklonila zemskim ostankom blagopokojnega kralja skupina romunskih častnikov. V nedeljo je romunske častnike sprejel v avdijenco Nj. Vis. knez-namestnik Pavle.

Akademski pevski zbor v Ljubljani je priredil v ponedeljek, 1. aprila, v »Unionu« koncert slovenske narodne pesmi. Dvorana je bila do zadnjega kotička polna. Vsi poslušalci so bili navdušeni tako nad pesmimi samimi, še bolj pa nad mojstrskim petjem tega našega najlepšega zbora.

V **Žalcu** je umrl v starosti 70 let eden naših najuglednejših hmeljarjev, g. Fran **Roblek**. Pokojnik je bil pošten narodni delavec. Bil je tudi več let poslanec v dunajskem parlamentu. Naj počiva v miru!

60 letnico svojega rojstva praznuje te dni ugledni ljubljanski podjetnik g. Fran **Batjel**. Na Karlovški cesti ima veliko tovarno in trgovino s kolesi, motorji in otroškimi vozički. Jubilant je primorski rojak in si je svoje podjetje ustvaril s pridnostjo in garanjem. Ob jubileju se pridružujemo čestitkam tudi mi!

V **premogovniku** Ladanje donje v Srbiji je stopilo v stavko 180 rudarjev, ker že več tednov sploh niso še prejeli nobenih mezd. — Še hujše pa je v rudniku »Srbski Balkan«, kjer stavka kar 600 delavcev. Ti pa že dva in pol meseca niso videli svoje mezde. Rudnik »Srbski Balkan« je last nekega bivšega ministra.

Uprava rudnika Trebča v Bosni je bila kaznovana z globo 3000 dinarjev, ker je brez pravega vzroka odpustila iz službe tri delavske zaupnike.

10 jajc za dinar se dobi v hrvatskem Zagorju pri kmetih. Na trgu v Rumi pa jih prodajajo pet za dinar.

V **Mariboru** je bilo na praznik veliko kmečko zborovanje, ki se ga je udeležilo več tisoč štajerskih kmetov. Na zborovanju so številni govorniki v stvarnih govorih, podprtih s številkami, razgrnili vse težave in nadloge, ki danes tarejo slovenskega kmeta. Na koncu zborovanja je iz vseh navzočih kmetov spontano izšla zahteva, da se čimprej ustvari organizacija, ki bo brezkompromisno in borbeno zastopala kmetski stan.

Prva letošnja žrtev planin. V nedeljo se je na Brani v Kamniških planinah smrtno ponesrečil 26 letni trgovski pomočnik iz Ljubljane Mirko Mulej. Z nekim svojim tovarišem je plezal po snežišču, kjer mu je pa spodrsnilo in je zginil v 60 metrov globok prepad. Naslednjega dne je našla njegovo truplo ekspedicija celjskih turistov.

Strahotne povodnji na Kitajskem. Kitajska je najbolj nesrečna dežela na svetu. Poleg neprestanih državljanskih vojn, raznih nalezljivih bolezni, jo obiskujejo leto za letom velikanske povodnji. Po zadnjih poročilih je spet znana reka Jangtsekiang (Rumena reka) prestopila bregove in poplavila ogromne predele. Do sedaj je utonilo okrog 20.000 ljudi. Če nalivi v kratkem ne prenehajo, bo izgubilo življenje še nadaljnih 100.000 ljudi, ki so v najhujši nevarnosti. Prvo škodo cenijo na 40 milijonov dolarjev.

9 ur je letelo letalo brez pilota v Ameriki. Poskus so napravili ob obrežju Tihega Oceana. Letalo so vodili s pomočjo radia. Popolnoma je ubogal aparat, ki ga je vodil s tal. Po devetih urah je povsem v redu pristalo na tleh. Pravijo, da bodo imela taka letala brez pilotov v vojni veliko vlogo.

10 milijonov gobavcev je na vsem svetu po statističnih podatkih urada za higijeno pri Društvu narodov. Od teh jih je v Evropi 15.000.

Požare bo gasil z letalom. Neki francoski inženjer je zgradil posebne vrste letalo, ki bo gasilo požare. Iznašel je tudi bombe, ki so napolnjene s tako snovjo, ki gasi ogenj. Napravili so že poskuse, ki so se dobro obnesli.

7 milijonov mladih ljudi brez dela. Mednarodni urad za delo pri Društvu narodov v Ženevi je te dni izdal statistiko, po kateri je v civiliziranih državah sveta okrog 25 milijonov ljudi brez posla. Med temi 25 milijoni pa je 7 milijonov mladih ljudi...

da naj sporočimo, da li je mostec prek potoka Lokavca dober za težko natovorjene avtomobile. Ker nisem imel nikogar pravega na razpolago in je nekdo moral ostati pri telefonu, sem sam šel na most, kjer sem izvedel, da so že sami javili na mesto, ki me sedaj pošilja. Lep kos po temi in blatni cesti zastonj. Da bi pa bilo moje veselje še večje, so mi doma zopet javili, da je proga iznova poškodovana. Šli so iskat pogrešek in so našli, da je takoj ob vhodu v grad zmanjkalo košček žice. Bil ga je nekdo izrezal; morda kak trenar, da bi si bolje prevezal svoj močno naloženi voz.

Tako smo živeli do jutra, ko so se začeli močno oglašati želodci. Moji so me spraševali, kako in kaj. O tem sem sam razmišljal. Naposled sem šel na cesto, kjer sem zalotil trensko kolono. Oficialu sem s turobnimi barvami naslikal našo bedo in ko sem videl da je Čeh, sem udaril na slovansko struno. Dal nam je konservirane kave, kruha in po meseno konservo za moža. Bili smo vsi zadovoljni razen onega požrešnega Dunajčana, ki je bil nekoč stavil, da poje štiri menaže, pa je izgubil, ker se mu je že po tretji začelo gatiti.

Dopoldne dne 31. oktobra bi me bila kmalu zadela zavratna smrt. Splezal sem bil k morju, da bi se za silo umil. Drgetal sem v mrazu in šklepetal z zobmi, ko začujem strašen tresk, ki me je bil skoro spravil iz ravnotežja na kamenu. Najprej nisem vedel, kaj bi neki bilo. Potem pa sem se ozrl navzgor in sem zapazil, kako se je od ozidja nekdo odmaknil. Posvetilo se mi je, da je nekdo iz lahkomiselnosti ali zlobe vrgel ročno granato, ki pa je udarila nekoliko višje ob skalo, da so se drobci razleteli.

Po slabih stopnicah sem splezal na grajsko dvorišče in zavil v grobnico knezov Thurn Taxis, ki je bila vsa razdejana in izropana. Pravijo, da so jo pregledali Italijani, ko so bili za malo časa prodrli sem, jaz pa vem, da so vsako tako starožitnost in kako dragocenost znali posebno ceniti Madžari. Lepa cerkvica je bila napol podrta. Ozrši se v strop sem videl sivo nebo, ki se je že nekako jasnilo. Zapustil sem razbito svetišče in pred cerkvijo sem videl, kako so se že zbirali ruski ujetniki, ki so jih v Avstriji proti mednarodnim pogodbam uporabljali za dela tik za fronto.

Popoldne mi prinese kolesar od divizije iz San Canziana tam za Tržičem povelje, da naj javim nazaj v zaledje, da zapuščamo postojanko v Devinu in da se pomikamo prek Tržiča v nižino. Storil sem to, a oni neprijetni človek tam pri višjem poveljstvu pravi, da ne. Moj sklep pa je bil storjen. Vprašal sem ga, da li ima zame še kako povelje, in ko mi je začel nekaj nejasno razlagati, sem mu potrdil, da ga razumem, potem pa sem zvezo prekinil, tako da sploh ne vem, kaj je hotel.

Aparate in orodje smo pospravili in ubrali pot po blatni cesti v Tržič. Ob pogledu na razbite slovenske domove pri Štivanu mi je srce zakrvavelo. To je zadnji slovenski zaselek proti Furlaniji. Rekel bi, da kamen ni ostal na kamenu. Še en ozir na razdejani pravljični Devin in odhiteli smo za močvirjem, na katerem so plavala trupla, za novimi dogodki. (Dalje prih.)

Red, poštenost, pravica — to so temelji, na katerih naj stoji naša državna celota

Bojevniške šibre

Čudno! Slava in pogin gresta ponavadi eno in isto pot!

Naši urarji se tudi pritožujejo čez sedanje čase, češ, da jim slabo gre! Mora že biti res, saj kdo pa bolje ve, koliko je »urca« bila?

Nova doba! Otroci vzgajajo stariše.

Pravijo, da se izvrši pri nas dnevno kar na stotine rubežni! Pa naj še reče kdo, da naše davkarije ne poslujejo dovolj točno in naglo?

Pot v pogubo je tako široka, da jo še ljudje z zaprtimi očmi ne zgrešijo.

Naši železninarji se pritožujejo čez sedanje slabe čase, najbrže zato, ker bodo naposled še sami prisiljeni, da gredo med staro šaro in železje.

Predgovor iz jutrove dežele: »Mi vsi smo v tej krizi ubožci, in kdor nam tega ne verjame, je še večji ubožec!«

SLADKOR IZ LESA

Do sedaj sta poznana dva načina pridelovanja sladkorja iz lesa. Prvi način je oni, kjer izdelujejo iz tega sladkorja potem špirit. Po drugem (načinu dr. Bergiusa) se pa prideluje tak sladkor, ki je sposoben kot krmilo zlasti za svinje. Baje se listnati les v te namene boljše obnaša nego igličasti. Znanstveniki se pa v novejšem času prizadevajo iz lesnega sladkorja, potom posebnega kipenja s kipelnimi glivicami pridobivati tudi beljakovinasta krmila; baje so se prvi tozadevni poskusi vsaj v manjši izmeri prav dobro posrečili.

Širite »Prelom«!

Mala borza

Beseda 50 par

Sveže najfinejše norveško ribje olje iz lekarne **dr. G. Piccolija** v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Premog, drva, koks
V. Podobnik, Tržaška c. 16
Telefon 33-13

Priporoča se **Janko Rant,** specerijska trgovina na drobno in debelo v Kranju.

IVAN ROZINA
barve in laki
Ljubljana
Tyrševa c. 14

Velika zaloga šolskih, študijskih in umetniških barv ter čopičev vseh vrst po najnižjih cenah.

Stalna zaloga vedno svežega mavca (gipsa).

Veletrgovina z železnino
PETER MAJDIČ
„MERKUR"
Celje Kranj
dobavlja vse v stroko spadajoče predmete najpovoljneje.
Svoji k svojim! Zahtevajte ponudbe!

F. HREHORIČ
Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta štev. 28
Telefon 24-04

Barve, lake, firnež in vse v slikarsko in pleskarsko stroko spadajoče predmete nudi najugodneje in v prvovrstni kvaliteti
»Lustra«, V. Laznik, Ljubljana
Gosposvetska cesta 8 (poleg Slamiča), telefon št. 27-53
Člani „Boja" s člansko izkaznico, poseben popust!

TOVARNA VOLNENIH TKANIN
VLADA TEOKAROVIĆ & KOM. V PARAČINU
RES VAŽNA IN VESELA NOVICA
je znižala z 2. marcem svoje cene tako, da dobite sedaj sukno za katero ste plačali pred 2. marcem Din 180·— do 200·— za Din 120 — do 140·—
Vabimo Vas v trgovino v **Ljubljani,** Gradišče, nasproti drame, da se o tem overite ter se poslužite te ugodnosti.

Za konzorcij »Preloma« izdaja in urejuje Vladislav Fabjančič. — Tiska tiskarna »Slovenija«, predstavnik A. Kolman. — Vsi v Ljubljani.